

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

ESCOLA POLITÈCNICA SUPERIOR DE GANDIA

Grau en Comunicació Audiovisual

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

ESCOLA POLITÈCNICA
SUPERIOR DE GANDIA

“Anàlisi del personatge protagonista de la sèrie de televisió «Dexter»”

TREBALL FINAL DE GRAU

Autor/a:
Àngela Alejos Elena

Tutor/a:
Héctor Julio Pérez López

GANDIA, 2013

DEDICATÒRIA

Als meus pares i la meua germana, per fer-me costat amb aquesta il·lusió que ha sigut convertir-me en comunicadora audiovisual.

A Borja, per donar-me suport i suportar-me. Pels seus ànims, els seus consells i la seua ajuda incondicional.

Gràcies.

RESUM / ABSTRACT

La sèrie de televisió *Dexter* relata la vida d'un forense especialitzat en sang del cos policial de Miami, Dexter Morgan, que al temps és un assassí en sèrie que mata altres assassins que han escapat de la justícia. Amb aquest treball analitzarem les causes per les que el públic aconsegueix empatitzar amb un personatge, que, vist de manera objectiva, és un psicòpata amb un perfil que a les produccions audiovisuals més típiques seria rebut com un personatge dolent.

The TV serie *Dexter* centers on a blood spatter pattern analyst from Miami police, Dexter Morgan, who also is a serial killer who kills other murderers who have scaped of the justice system. This work analyzes the audience's reasons to empathize and sympathize with a character like him: a psychopath with a profile that would be received in a typical audiovisual production like a bad character.

PARAULES CLAU / KEY WORDS

- **VALENCIÀ:** Dexter, sèrie, anàlisi, personatge, televisió.
- **ENGLISH:** Dexter, TV serie, analysis, character, television.

ÍNDEX

1. Descripció del projecte	4
1.1 Introducció	4
1.2 Justificació	4
1.3 Objectius	5
1.4 Metodologia, etapes i contingut	6
2. “El nostre assassí en sèrie preferit”	7
3. Concepte d’empatia a <i>Dexter</i>	12
4. Anàlisi crític i comentat de la primera temporada	14
5. Connexió amb el públic. Per què <i>Dexter</i> pot generar empatia en l’espectador?	32
5.1 Aspecte físic	32
5.2 Monòleg interior de <i>Dexter</i>	37
5.3 Personalitat de <i>Dexter</i>	40
5.4 Intriga	42
5.5 Relació amb Harry, i el codi	44
5.6 Trauma	44
5.7 Elements externs	46
6. Conclusions	47
7. Bibliografia	48

1. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

1.1 Introducció

Aquest projecte es realitza com a Treball final del Grau en Comunicació Audiovisual de la Universitat Politècnica de València, i consta de 7'5 ECTS¹.

S'emmarca dins la primera modalitat que ofereix la normativa de TFG de la Universitat Politècnica de València: *Treball realitzat a la UPV*.

A aquest es realitzarà un anàlisi complet de *Dexter*, personatge protagonista de la sèrie de televisió homònima, procedent d'Estats Units, creada per la cadena de televisió Showtime, centrant-nos principalment en la primera temporada.

Al llarg d'aquest treball tractaré d'analitzar les causes de que un personatge amb les característiques de *Dexter* siga capaç de generar simpatia (i fins i tot empatia en alguns moments de la sèrie), amb l'espectador.

1.2 Justificació

Existeixen diverses raons per les quals he escollit aquesta proposta per a realitzar el meu Treball final de Grau.

La primera, i més important per a mi, és pot ser la mateixa per la qual vaig escollir estudiar aquesta carrera, i és la meua passió per la narrativa audiovisual, i la manera que tenen els creadors de ficció de provocar sentiments reals a l'espectador.

Dexter em va apassionar des del primer capítol, i havia d'escollir una temàtica que em resultara atractiva i amb la que em sentira còmoda, per tal de gaudir del projecte i no acabar sentint que es tracta d'un tràmit pel qual haig de passar.

A més, considerant personalment *Dexter* una de les sèries millors sèries contemporànies, no podia desaprofitar l'ocasió d'analitzar al seu personatge protagonista: Dexter Morgan, un assassí en sèrie que fingeix una vida normal com a forense analista de taques de sang.

¹ Segons la Comisió Europea d'Educació i Formació, un crèdit ECTS equival a 25 o 30 hores de treball, pel que en aquest treball de final de grau parlarem d'una dedicació d'entre 187'5 i 225 hores.

Em va meravellar des del primer moment per la seua capacitat de connectar a l'espectador, sent la primera volta que veia a la televisió un personatge que tot i que pels seus actes seria descrit com una bèstia, genera al públic un sentiment de simpatia.

Açò no és més que la conseqüència d'un treball impecable per part dels seus creadors i el seu equip tant tècnic com artístic, i a aquest projecte tractaré d'explicar quines són les característiques d'aquesta sèrie per a provocar la nostra acceptació més absoluta.

En segon lloc, tot i ser una sèrie premiada als festivals televisius més importants, i reconeguda mundialment, a Espanya no ha sigut una sèrie ben tractada als canals públics², i encara que compta amb set temporades completes, i una octava i última en emissió és encara una gran desconeguda a l'estat espanyol, i pense que en un futur, aquest treball podria servir de referència per aquells que busquen informació sobre la sèrie.

1.3 Objectius

Els objectius que es pretenen aconseguir mitjançant aquest treball són:

Objectiu principal:

- Analitzar el personatge protagonista de la sèrie d'Estats Units *Dexter*, per a entendre la manera en que l'espectador empatitza amb ell.

Objectius secundaris:

- Analitzar i conèixer les diferents característiques que componen la sèrie i són emprades per a la identificació del públic amb un personatge psicòpata.
- Fer una crítica de la construcció del personatge i les tècniques emprades pels creadors per a aconseguir l'empatia de l'espectador cap a Dexter.
- Reflexionar sobre aquest tipus de personatges, que en un principi ens són presentats com a dolents.

² A la cadena Cuatro van ser emeses les tres primeres temporades, amb canvis a l'horari de programació pràcticament cada setmana, que van fer que fóra quasi impossible un seguiment per part de l'audiència.

1.4 Metodologia, etapes i contingut

Per a la realització d'aquest projecte hi ha hagut una profunda fase de documentació, tant a nivell bibliogràfic com en termes audiovisuals. Després es va realitzar un anàlisi exhaustiu crític i comentat de la primera temporada per tal d'entendre la construcció del personatge protagonista i arribar a unes conclusions respecte a aquesta en relació amb l'espectador.

La primera etapa seguida a aquest treball va ser la de recerca bibliogràfica, sobre televisió, creació de personatges, i tècniques de guió per a entendre un personatge com Dexter Morgan. Primer, es van llegir alguns llibres i articles que tractaven sobre televisió en general, per a després centrar-se especialment en tot allò que poguera trobar referent al personatge en qüestió.

Durant aquesta etapa, es va combinar la lectura de la bibliografia, amb la visualització de la primera temporada de la sèrie, i algunes pel·lícules a les que es fa referència al projecte, amb temàtica semblant a la de la sèrie analitzada.³

A més, es realitzaria una investigació al voltant de la serialitat, i la contextualització de la sèrie en qüestió i el personatge en concret.

Després de la consulta bibliogràfica i d'aquest projecte de profunda documentació, es va procedir a l'anàlisi de la primera temporada, per tant tornarem a visualitzar-la, esta vegada amb un caràcter crític.

Primer, una visualització prenent notes a nivell general a cada capítol. Aquestes notes feien referència a la impressió extreta d'aquests, o els sentiments que generava el protagonista en l'espectador. Més tard, l'anàlisi ja serà exhaustiu, després d'una nova visualització, dividint cada episodi en escenes i relacionant cadascuna en la seua trama corresponent, aconseguint crear un mapa de trames que ens permetera arribar a assolir els objectius marcats per aquest treball.

Més tard, i amb tota aquesta fase de recollida d'informació i anàlisi pertinent, es realitza una comparació de personatges similars a Dexter, i la manera que els guionistes han tingut de fer-lo empatitzar amb el públic.

³ Tota la bibliografia i material audiovisual consultat durant el projecte es troba a l'apartat Bibliografia d'aquest treball.

Per a finalitzar, abans de procedir a la redacció d'aquesta memòria, es realitza una anàlisi al personatge, i a les tècniques emprades pels creadors, tractant de respondre a la pregunta definitiva: Per què un personatge com Dexter pot generar empatia amb el públic?

Els principals punts que constitueixen el treball, independentment de la introducció en la que ens trobem, les conclusions assolides, i els apartats de bibliografia i annexes, són:

- Una introducció que explicarà qui és Dexter Morgan, d'on i per què va nàixer la sèrie de televisió, i quines són les claus que han fet que aquesta haja aconseguit el èxit.
- Un anàlisi crític, comentat i minucios de cada episodi de la primera temporada, per tal d' assentar les bases de la construcció del personatge protagonista. Dividint cada episodi en escenes i relacionant aquestes en les trames i subtrames a les que pertanyen.
- Un apartat d'anàlisi on es redactarà part per part quines són les característiques i els mecanismes emprats per a propiciar la connexió de Dexter amb el públic.

2. “EL NOSTRE ASSASSÍ EN SÈRIE PREFERIT”

Darkly dreaming Dexter és el nom de la primera novel·la basada en la vida del forense i assassí en sèrie Dexter Morgan. Es tracta d'una novel·la de Jeff Lindsay, editada l'any 2004⁴ que va servir de base per a la creació de la sèrie de televisió que ens ocupa a aquest treball: *Dexter*.

El text narra la història de Dexter Morgan, un forense de la policia de Miami especialitzat en taques de sang. Al seu temps lliure, Dexter assassina a altres assassins, basant-se en el codi que li va ensenyar el seu pare adoptiu. Així Dexter calma la seua necessitat de matar, seguint les instruccions de la seua veu interior, batejada per ell mateix com a “passatger obscur”.

⁴ A Espanya va ser editada l'any 2005 per l'editorial Umbriel, sota el nom “El oscuro pasajero”.

El llibre va ser un èxit, rebut per la crítica amb nombrosos elogis, ja que retratava la vida d'un assassí en sèrie de manera diferent a com veníem acostumats per la tradició narrativa fins al moment. Va significar una ruptura de les convencions de la novel·la negra i la cinematografia en aquest gènere.

Aquest retrat d'un psicòpata imperfecte⁵ va aconseguir un efecte d'empatia amb el lector que el feia qüestionar-se la seua forma de vida, i criticar la falsedat dels comportaments socials, i això va motivar els creadors de la sèrie de *Showtime* per a passar el producte literari a la pantalla menuda.

Jeff Lindsay ha seguit amb la saga literària, i actualment compta amb sis llibres més: *Dearly devoted Dexter* (2005), *Dexter in the dark* (2007), *Dexter by design* (2009), *Dexter is delicious* (2010)⁶, *Double Dexter* (2011). Per a setembre del 2013 es prevé l'edició de l'últim llibre de la saga: *Dexter's final cut*.

A octubre de 2006 comença el camí de Dexter Morgan per la televisió, que tot i que basant-se en els llibres, segueix una estructura argumental prou diferent. La sèrie és prou fidel al primer llibre, i a parts del segon, però com podem llegir a l'article de Carol Memmot del 3 de març de 2008 per a *USA Today*⁷ "Jeff Lindsay senta les bases però la producció televisiva segueix el seu propi camí".

Així, per primera vegada a la televisió se'ns mostra a un vertader psicòpata com a personatge protagonista d'un producte seriat, i amb poc de temps es converteix en un referent, i passa a formar part d'allò que alguns experts anomenen "sèries de culte"⁸. Definides com un conjunt de textos televisius que tenen característiques que els fan destacar entre els seus coetanis per estructures narratives de qualitat i per ser emblemàtics entre subcultures particulars (Pearsons, 2010), aquesta televisió de culte no sols té relació amb el contingut sinó molt especialment amb la repercussió entre el públic.

El fet que *Dexter* siga una sèrie amb una base novel·lada implica una complexitat que no tenen altres sèries, ja que la serialitat suposa una continuïtat en l'acció que anirà

⁵ Entrevista a Jeff Lindsay en <http://www.curlledup.com/intlinds.htm> (consulta maig de 2013)

⁶ Publicats a Espanya per l'editorial Umbriel com a: *Querido Dexter*, *Dexter en la oscuridad*, *Dexter: por decisión propia*, i *Dexter: el asesino exquisito*.

⁷ http://usatoday30.usatoday.com/life/books/news/2008-03-05-dexter-lindsay_N.htm (consulta maig 2013)

⁸ ABOtt, Stacey (2010) *The cult TV Book*, entre innumerables estudis sobre sèries de culte, com *X-Files*, *The Sopranos*, o *Lost*.

més enllà de l'estructura episòdica o setmanal. La narració de *Dexter* és complexa, amb unes línies argumentals molt extenses, que s'entrellacen entre elles formant una història que el públic haurà d'ajuntar i construir amb el passar dels episodis.

Cada sèrie televisiva, independentment de quina siga la seua base, té el seu propi model estructural principal. Per exemple la retroacció argumental de la sèrie *Lost* (ABC, 2004-2010) va ser el que la va definir, ja que la història era contada mitjançant *flashbacks* i *flashforwards*. Però la estructura que presenta *Dexter* té múltiples nivells de lectura.

Dexter es diferencia d'altres sèries a nivell estructural, on a més de tractar alguna trama episòdica (on *Dexter* assassina a algun criminal escapat de la justícia) hi haurà un "psicòpata de la temporada", perseguit per vies totalment diferents per la Miami Metro Police i per *Dexter*.

A la primera temporada trobem el cas del "Ice truck killer", i gràcies a ell el descobriment del passat de *Dexter*; a la segona temporada el psicòpata de la temporada és el propi *Dexter*, conegut per la policia com "The bay harbor butcher" i Lila West, amb qui el protagonista intimarà fins a posar-se en perill a ell mateix; a la tercera temporada el tema principal és la relació de *Dexter* amb Miguel Prado; a la quarta temporada el protagonista serà "Trinity Killer", que portarà a *Dexter* a una perillosa investigació que li costarà la vida de Rita; la quinta temporada vindrà guiada per l'aparició d'uns cadàvers de dones dins de bidons de fusta i la venjança de *Dexter* i una de les víctimes que ell va salvar; a la sexta temporada es tractarà la investigació d'uns assassinats rituals basats en la Bíblia. La setèima temporada és fins ara la única que ha canviat un poc l'estructura, deixant el tema del psicòpata de la temporada tancat quan encara quedaven uns capítols per a finalitzar-la, i no a l'últim com se'n venia acostumant, aquest psicòpata era el líder d'una màfia de l'est d'Europa.

Aquest nivell estructural es fàcil de reconèixer per a l'espectador, i tot i que no segueix el mateix ordre, va de la mà de les novel·les de Lindsay. La complicació ve en la tasca d'adaptació a l'audiovisual, ja que suposa una revisió minuciosa de temes relacionats amb la psicologia, el comportament humà, la criminologia o la medicina forense, al voltant sempre dels assassins en sèrie.

El terme assassí en sèrie fou encunyat per l'agent Robert Ressler en els anys 70, i va entrar ràpidament al llenguatge popular en gran part gràcies a la publicitat que se li va

donar als crims de dos assassins a la primera meitat d'aquella època.⁹ Entenem com a tal assassinats realitzats per la mateixa persona de manera més o menys sistemàtica. La figura d'aquesta tipologia criminal ha sigut estudiada des de diferents i molt variades vessants, i una de les més interessants en quant a aquest treball es refereix és la vesant psicopàtica i de comportament dual d'aquest tipus de personatges.

L'assassí en sèrie es vist com una figura polisèmica que representa una metàfora entre el bé i el mal, una expressió de les ambigüitats del món postmodern (Simpson, 2000: 17-18).

Però també l'assassí serial es convertirà en una construcció cultural, en la que els mitjans de comunicació jugaran un paper important, ja que amb la quantitat d'informació donada sobre alguns d'ells, i el acte de fer espectacle de les seues atrocitats, han convertit a la figura de molts assassins en sèrie en vertaderes icones mediàtiques.

Un exemple clar del que hem comentat és el cine, amb títols com *Copycat* (Jon Amiel, 1995), *Se7en* (David Fincher, 1995), *Monster* (Patty Jenkins, 2003), o *American Psycho* (Mary Harron, 2000), per citar alguns, sense deixar de banda les produccions dedicades a l'assassí en sèrie mediàtic per excel·lència, Hannibal Lecter: *The silence of the lambs* (Jonathan Demme, 1991), *Hannibal* (Ridley Scott, 2001), *Hannibal rising* (Peter Weber, 2007) i la recentment estrenada sèrie de televisió *Hannibal* (NBC, 2013 -).

La majoria dels textos audiovisuals contemporanis van a presentar els seus arguments baix un doble prisma, com proposen Cohen (1996) e Ingebretsen (2001): per una banda, el assassí com a monstre que forma part de la comunitat i que amaga la seua personalitat violenta, i per altra banda la explicació de la seua monstrositat, que en la majoria de casos no la justifica, i és igual de perversa que el monstre en sí.

Però també, segons Schmid (2005:116-137), els arguments sobre assassins en sèrie donen lloc a una tipologia narrativa audiovisual agrupable en tres apartats, que tenen en comú la premissa de combinar els sentiments d'atracció i rebuig de l'audiència cap al personatge:

En primer lloc *skirmish*¹⁰, on es fa un esborrany del personatge sense que l'espectador pugua sentir cap mena d'identificació amb ell. Exemple d'açò seria qualsevol producte

⁹ Font: http://www.wikilingua.net/ca/articles/a/s/e/Asesino_en_serie.html

audiovisual típic al gènere criminal (*Copycat*, Joel Amiel, 1995); la segona, *all-out-attack*¹¹, permet a l'audiència submergir-se amb l'història de l'assassí en sèrie i al temps rebutjar la seua relació amb ell, el que deixa en evidència la hipocresia social (*Natural born killers*, Oliver Stone, 1994); i com a tercer apartat, *outmaneuver*¹², suposa la explicació dels processos pels quals una persona es converteix en assassí en sèrie, on l'espectador contempla a un personatge que trenca tota lògica de separació entre heroi i dolent (*Henry: the portrait of a serial killer*, John McNaughton, 1990).

Sense cap mena de dubte, *Dexter* s'emmarca dins d'aquesta última categoria. Al llarg de les set temporades que s'han emès completes (l'octava i última està actualment en emissió), hem assistit a l'evolució d'un personatge com Dexter, a una sèrie de televisió que ha sigut la primera en la història televisiva dels Estats Units en representar a un assassí en sèrie com a personatge protagonista de la narració.

A cada temporada la figura de Dexter evoluciona en certa mesura, i amb aquesta evolució ho fa també el pensament i la forma de recepció de l'espectador cap a ell. Dexter es planteja la seua condició com a ser humà, i com dirigir la seua conducta amb ell mateix i amb la societat, ja que en un principi, els seus valors morals són molt diferents als que són culturalment acceptats.

La sèrie va més enllà de la suma de capítols o temporades, ja que cada argument que apareix a la mateixa, suposa un pas més a l'evolució de Dexter com a persona/personatge, i per tant a l'acceptació per part de l'audiència.

Dexter combina a la perfecció els elements típics de la ficció criminal amb les aportacions teòriques de àmbits tan variats com la criminologia, la psicologia, o la sociologia, per a explicar les diferents cares d'un personatge tant complicat com és el nostre protagonista, amb la finalitat de exposar la biografia d'un personatge que intenta trobar respostes a la seua existència.

Podríem considerar Dexter un heroi tràgic: un monstre que fins el moment es rebel·la contra el seu creador i contra ell mateix a una societat on prima la mentida, a un món

¹⁰ Escaramussa.

¹¹ Atac a gran escala.

¹² Estrategia

simulat, de falses aparences, on ningú és qui realment diu ser, i on ningú escapa d'aquest joc ambigu de semblar allò que has de semblar. Una cultura col·lectiva de secretisme, centrada en la relació de cada individu amb el seu entorn i no amb ell mateix.

La sèrie mostra a l'espectador la realitat d'aquesta societat mitjançant un personatge com el de Dexter, que es defineix a ell mateix com un monstre, quan no és més que una creació del sistema.

3. ***CONCEPTE D'EMPATIA A DEXTER***

Si hi ha un concepte bàsic al voltant del qual gira aquest treball d'investigació sobre el personatge de Dexter, eixe és el d'**empatia**.

Degut a les nombroses teories i debats generats al respecte de la empatia, es considera necessari deixar clara quina serà la definició d'aquest terme al qual ens acollirem.

Sabem que parlar d'empatia al cas de Dexter pot semblar arriscat pel caràcter dolent del seu personatge, i en part és el que va motivar aquest projecte d'investigació. L'empatia produïda per Dexter entra en conflicte amb nombrosos valor relacionats amb l'ètica i la moral. Per tant, és important entendre a que ens estem referint en tot moment.

Es considera empatia la possibilitat de percepció de l'estat emocional aliè, allò que ens permet posar-nos al lloc d'altra persona, i sentir-nos identificats amb les seues emocions o estats d'ànim.

A la narrativa audiovisual es fonamental aquest concepte. Tant les pel·lícules, com les sèries de televisió s'aprofiten directament del factor d'identificació de l'espectador respecte al personatge, ja que el que permet a aquest submergir-se a la història és el fet de poder sentir-se identificat amb els protagonistes, o amb les seues idees o sentiments.

Hi ha dos corrents predominants en referència al que pot provocar empatia a l'audiovisual¹³. La primera té a veure amb el que Carl Plantinga denomina "escena

¹³ BRUUN VAAGE, MARGRETHE (2010) "Fiction Film and the Varieties of Empathic Engagement" *Midwest Studies in Philosophy*, XXXIV.

d'empatia"¹⁴, que està centrada únicament en provocar la identificació directa de l'espectador mitjançant recursos principal de muntatge, com és el cas d'un primer pla d'una persona plorant per a provocar tristesa, o una rialla per a provocar alegria.

L'altra corrent, defensada per Choi¹⁵, parla del **procés d'entendre al personatge**, més enllà de la identificació amb l'estat d'ànim que puga sentir en determinat instant el protagonista la empatia segons aquesta vessant es basa en entendre el que ha provocat determinada reacció emocional, o actuació del personatge.

Tot i que considerem que les dues corrents són vàlides, i que l'empatia engloba ambdues i, per tant, no són contradictòries una de l'altra, quan parlem d'aquest concepte en relació a Dexter fem referència a la segona vessant.

Així doncs, l'espectador no sols empatitza amb Dexter per sentir-se identificat amb ell en determinades circumstàncies, o perquè li transmeta les seues emocions de forma directa. La empatia que sent l'espectador respecte a Dexter té a veure amb la capacitat d'aquest per a entendre'l, per a justificar no l'acte de l'assassinat, però si els motius que han conduït a Dexter a ser un assassí.

A més, també entra en joc la imaginació, ja que el públic corrent, tot i que no és un assassí en sèrie, és capaç de ficar-se a la pell de Dexter si es pregunta: "*Què faria jo si hagués viscut les mateixes circumstàncies que Dexter (el trauma, l'entrenament del seu pare)...?*" I el més segur és que la resposta no siga "*seria assassí en sèrie*", però si entenem que front al dolor i a les característiques que envolten la vida del protagonista l'espectador no és ningú per jutjar i condemnar-lo, així com que tampoc pot sentir-se aliè ja que Dexter el fa partícip dels seus conflictes des del principi de la sèrie.

¹⁴ PLANTINGA, CARL (1999) "Film, Emotion, and Genre." *Passionate Views: Film, Cognition, and Emotion*, Baltimore, MD: The Johns Hopkins, University Press, 21–47.

¹⁵ CHOI, JINHE (2005) "Leaving It Up to the Imagination:POV Shots and Imagining from the Inside." *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 63(1): 17–25.

4. ANÀLISI CRÍTIC I COMENTAT DE LA PRIMERA TEMPORADA

És la primera temporada la que marcarà les bases per a entendre al personatge de Dexter. Per aquest motiu, i tot i que durant el projecte es faran referències a la evolució del protagonista durant tota la sèrie, hem considerat oportú limitar l'anàlisi crític als dotze capítols de la primera temporada, separant cadascú d'aquests en escenes, i determinants a quina trama pertany cada escena, per tal de poder traçar un mapa de trames i entendre quines són les causes i conseqüències de totes les accions de la primera temporada de la sèrie.

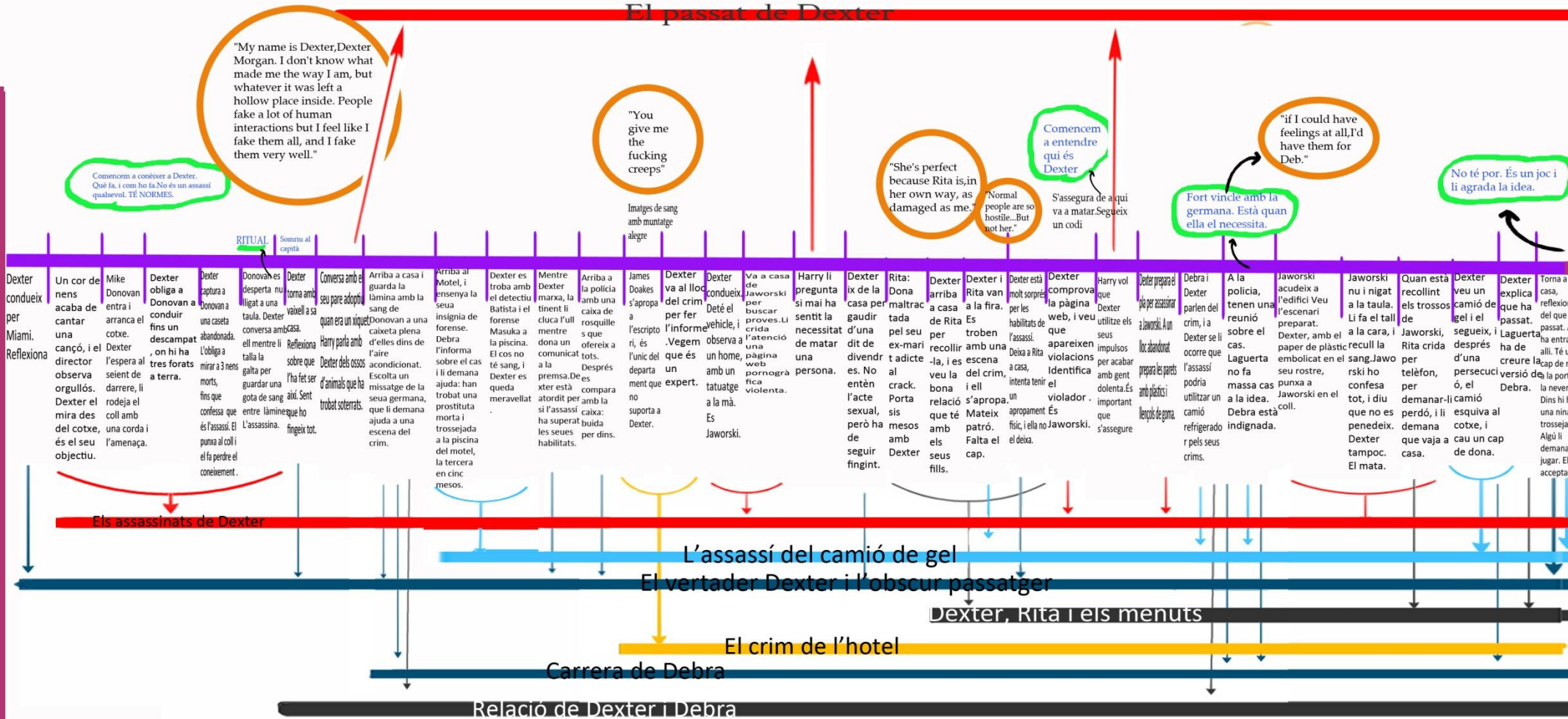
A més d'aquesta divisió d'escenes i trames, hem considerat d'especial importància la part superior del esquema, on ens hem permès remarcar els aspectes del personatge que generen empatia amb l'espectador i que són importants per a la seua relació amb el personatge protagonista.

Així doncs, també hem citat textualment algunes de les frases, o fragments de conversació que considerem importants pel mateix motiu, per tal de facilitar la comprensió del lector d'aquest projecte respecte al personatge a tractar.

1x01- Dexter

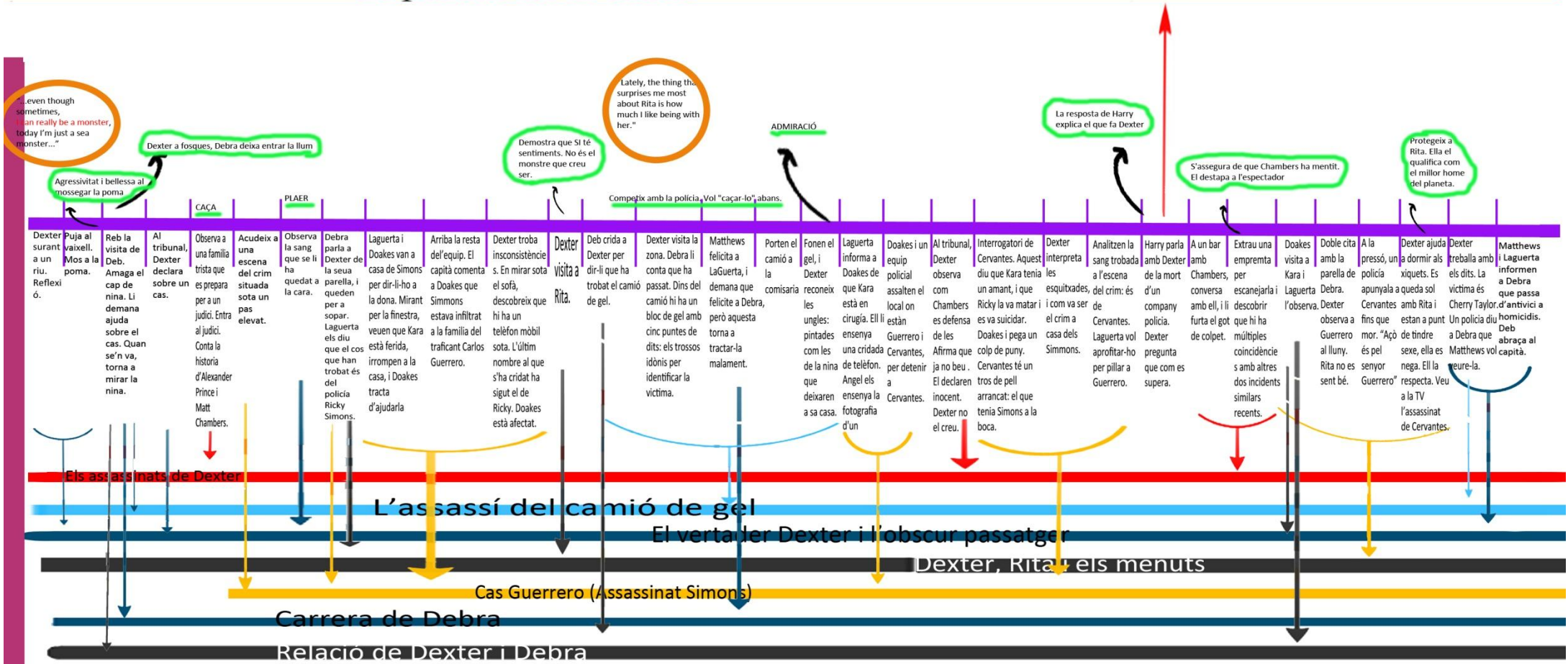
El passat de Dexter

1x02 (1)- Crocodile

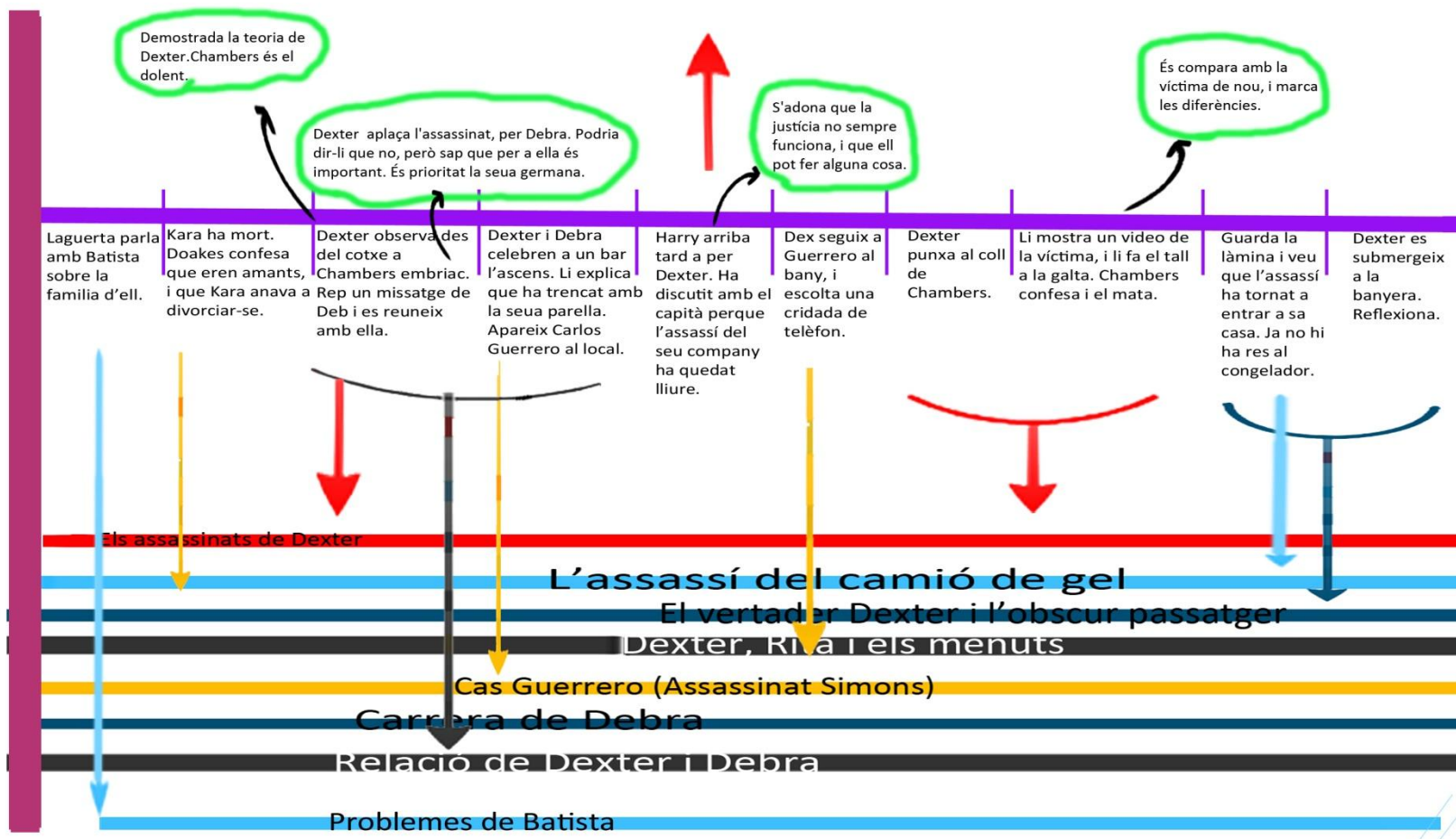
El passat de Dexter

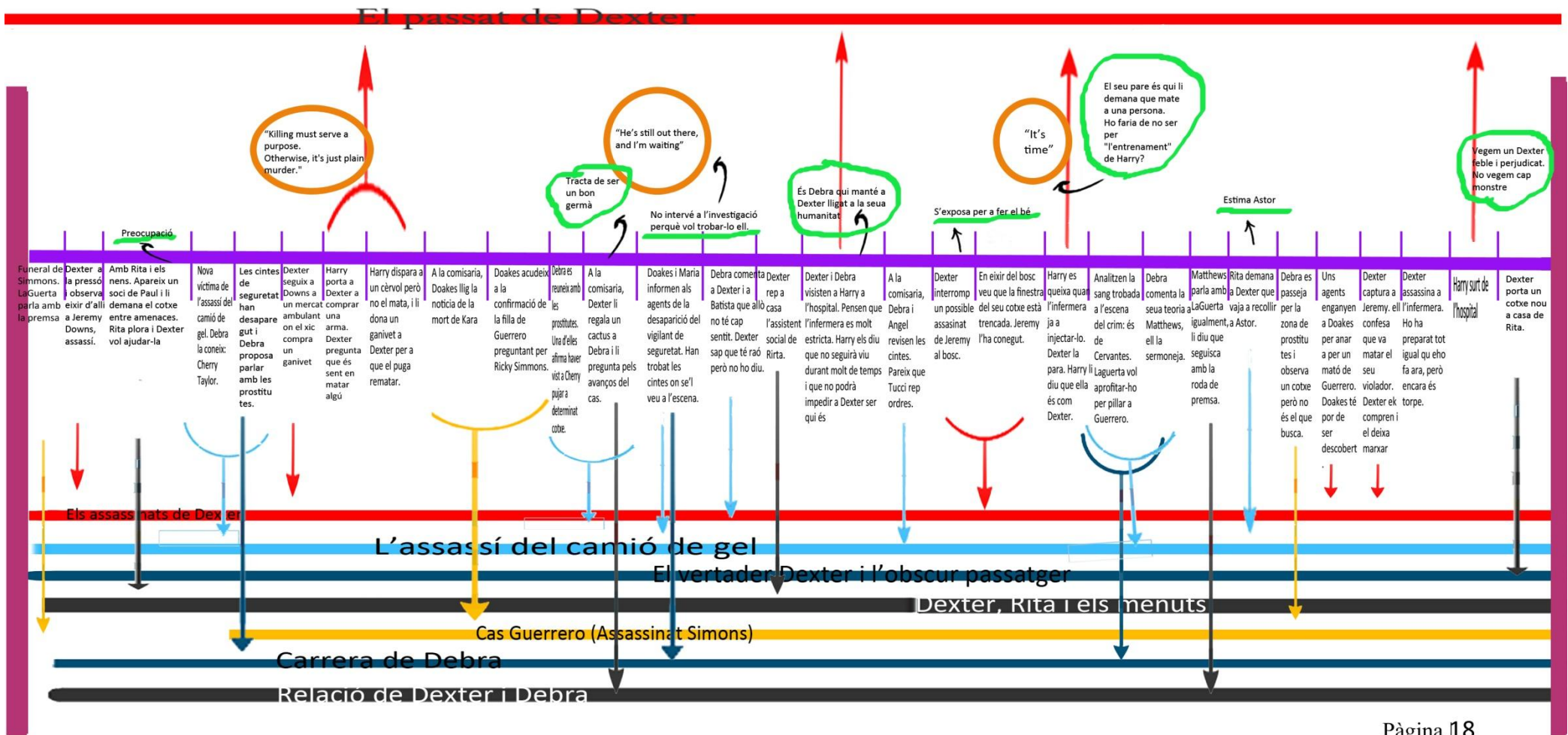
1x02 (2)- Crocodile

El passat de Dexter

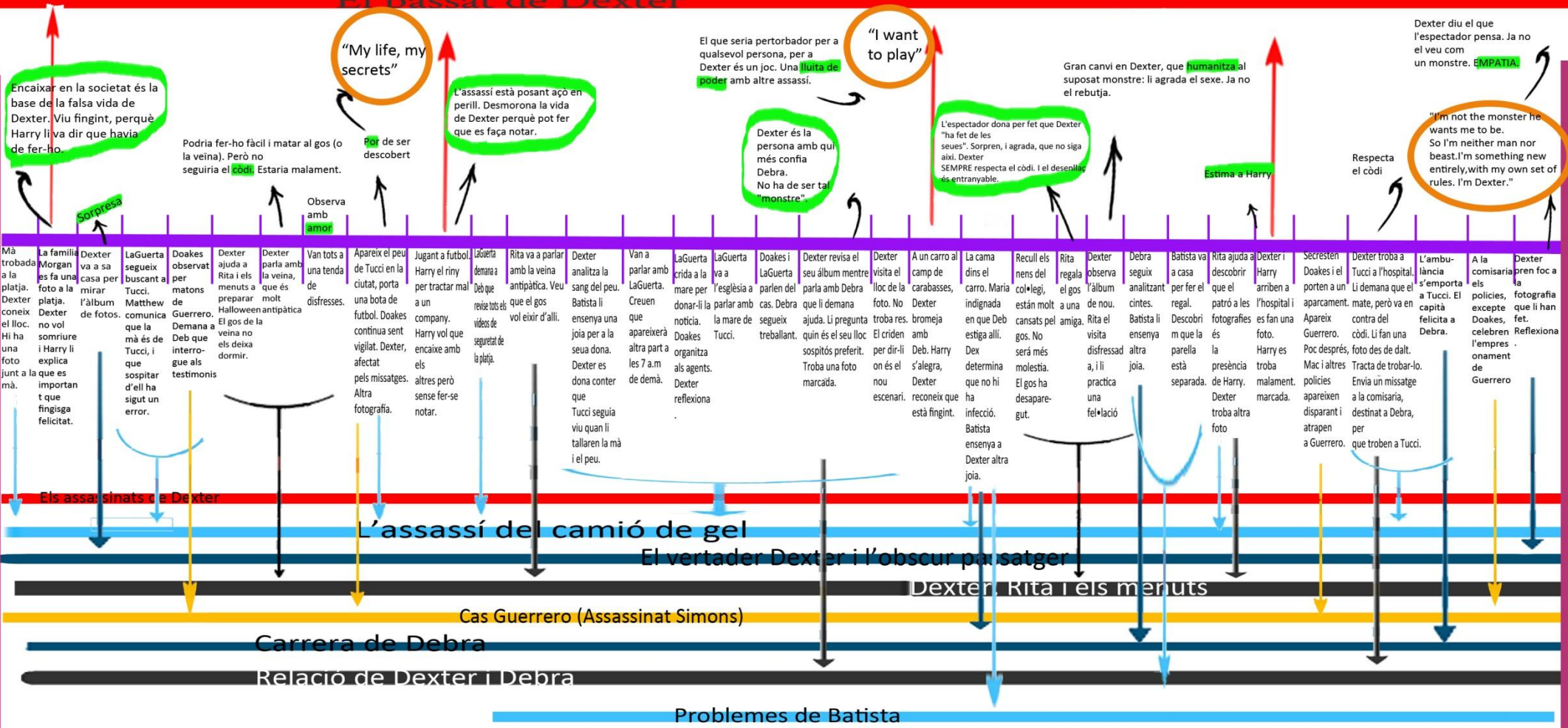
1x03 - Popping Cherry

1x04 - Let's give the boy a hand

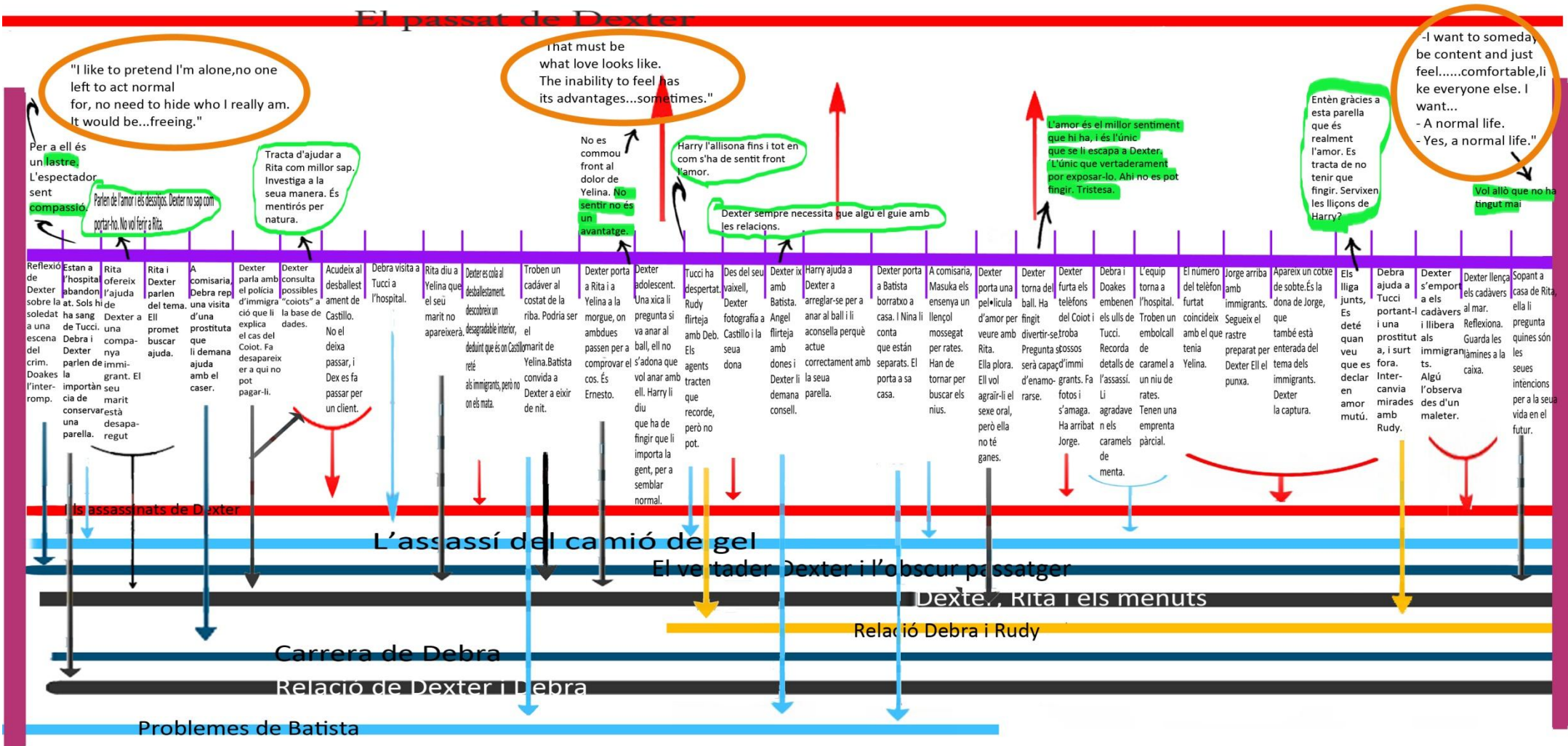
El passat de Dexter

1x05 - *Love American Style*

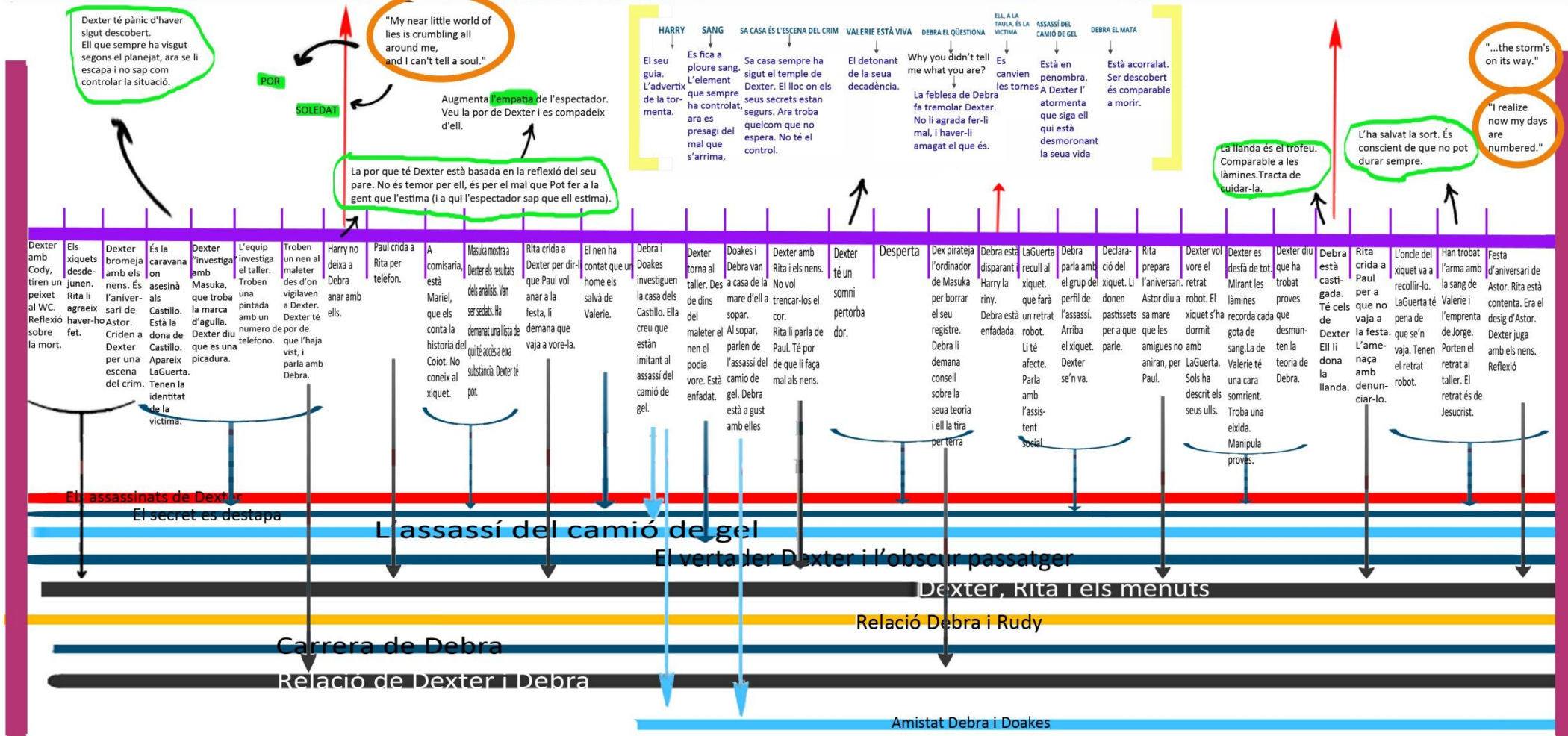
El passat de Dexter

1x06- Return to Sender

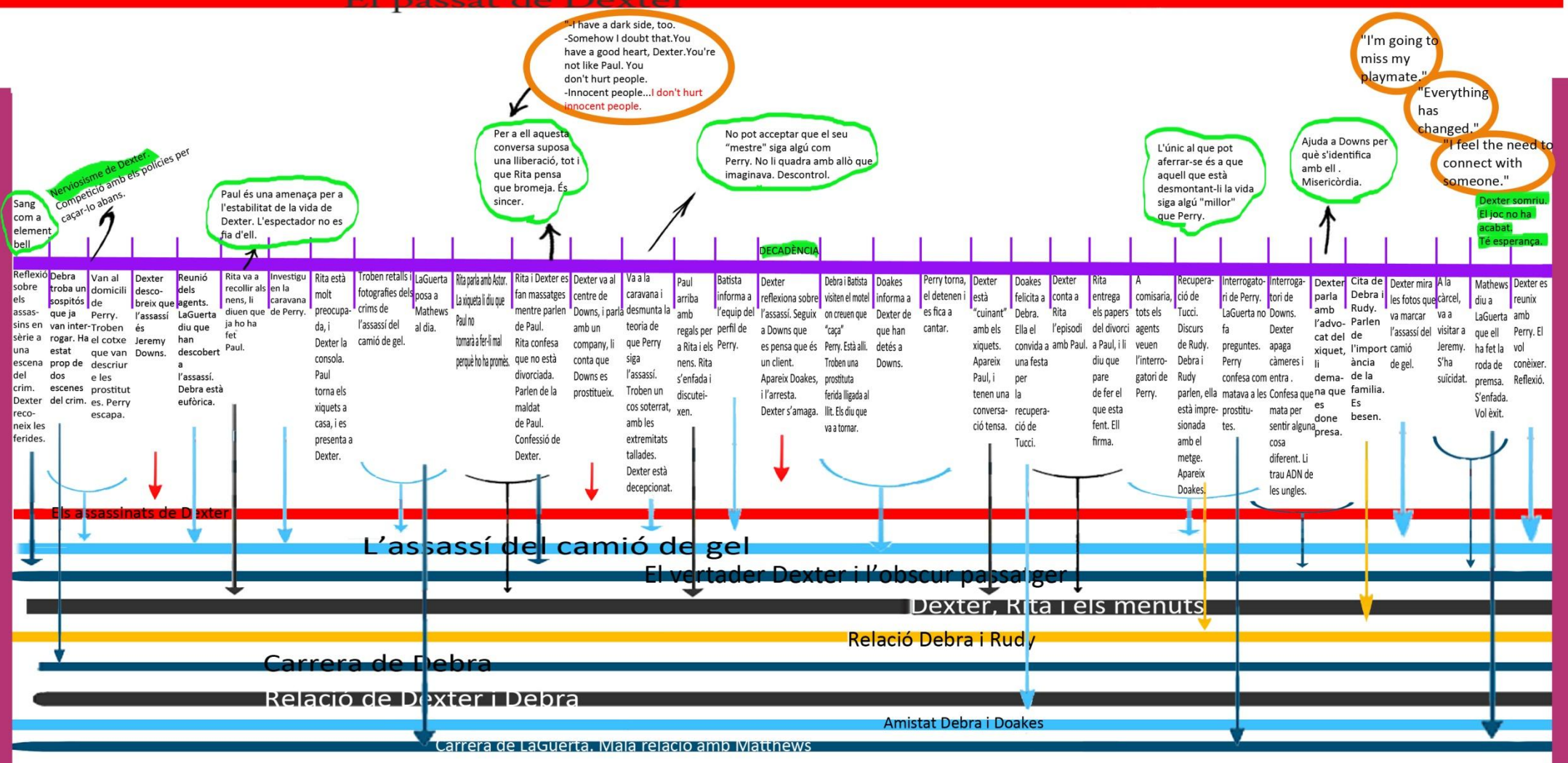
El passat de Dexter

1x07- Circle of friends

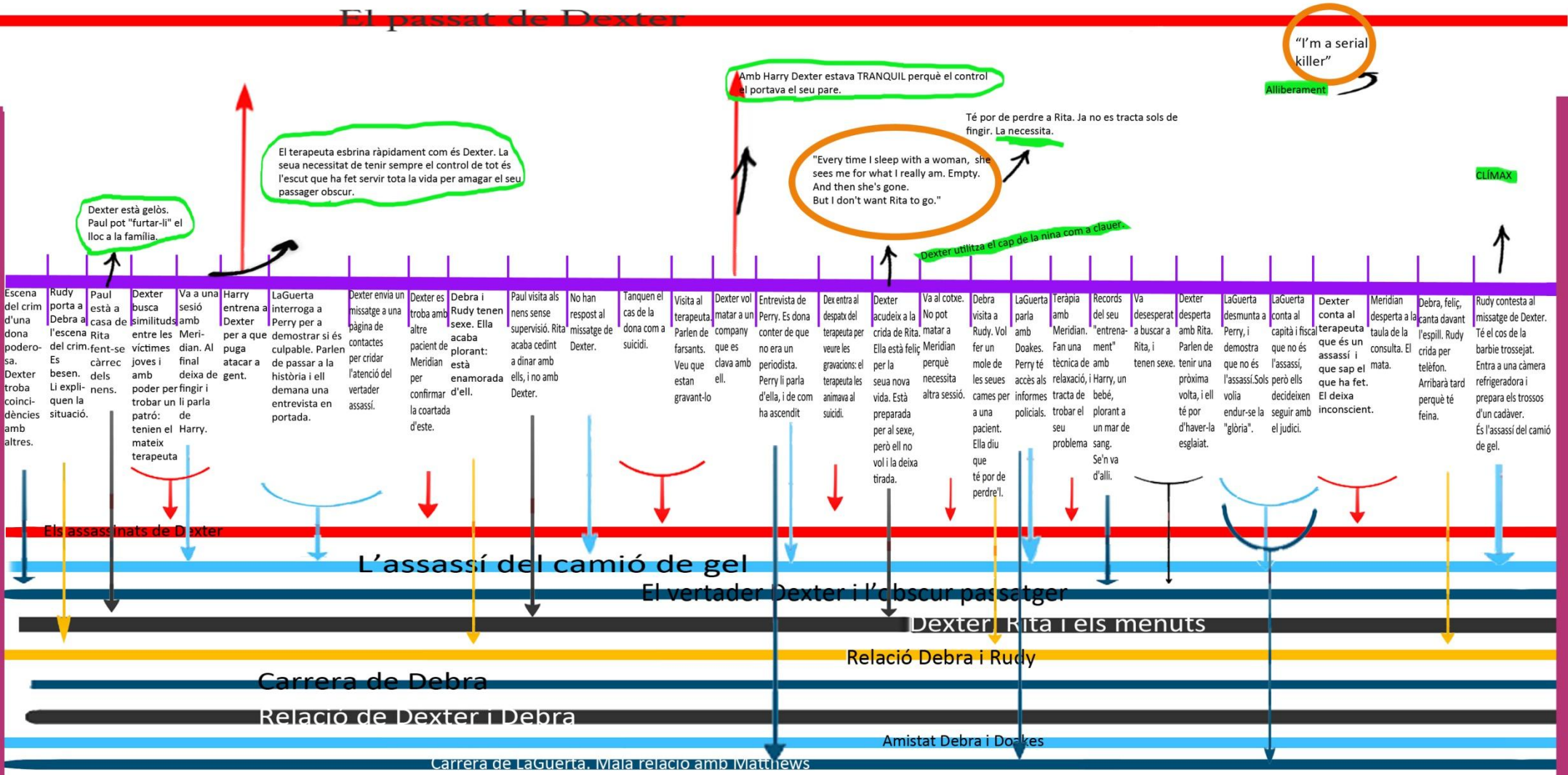
El passat de Dexter

1x08- Shrink wrap

El passat de Dexter

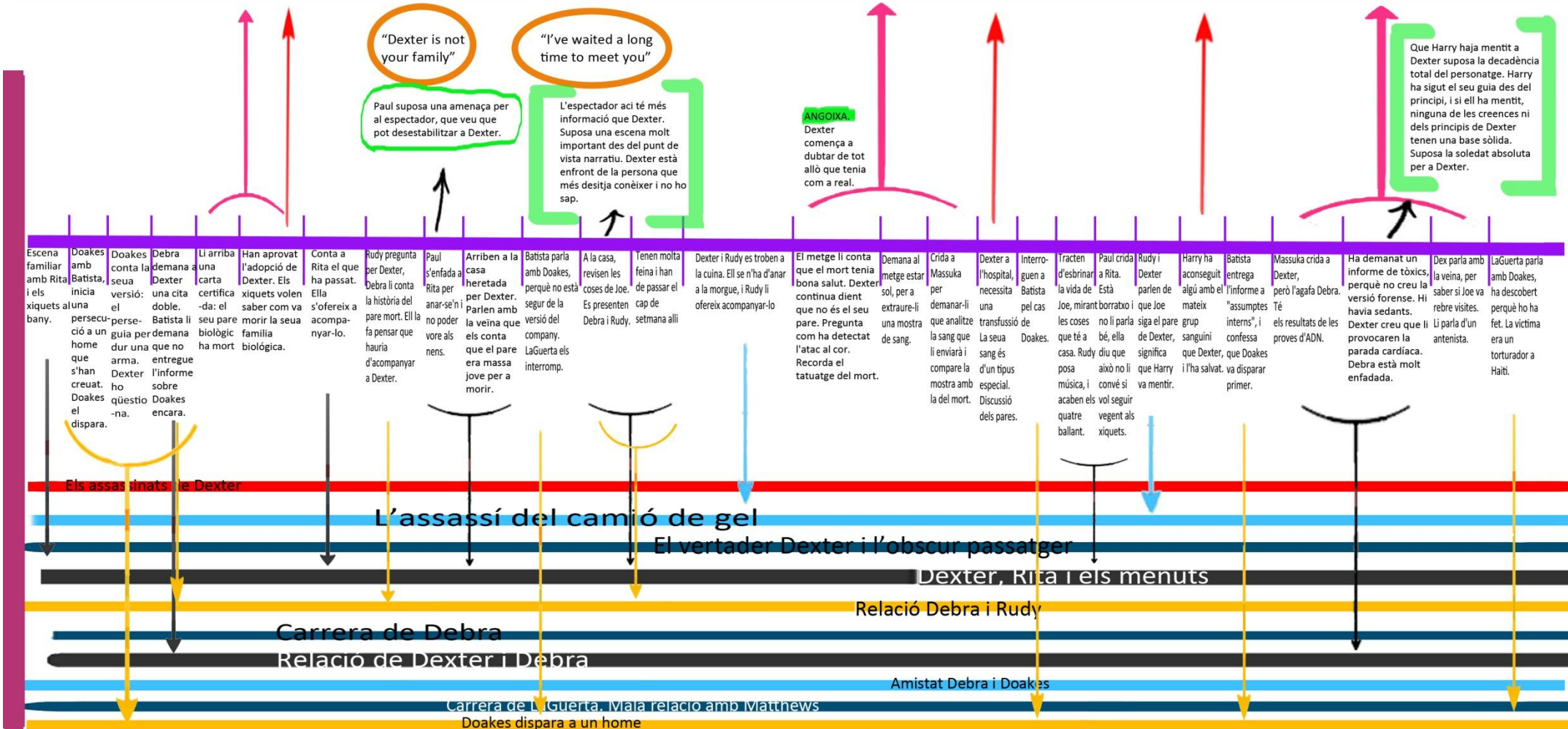

1x09 (1)- *Father knows best*

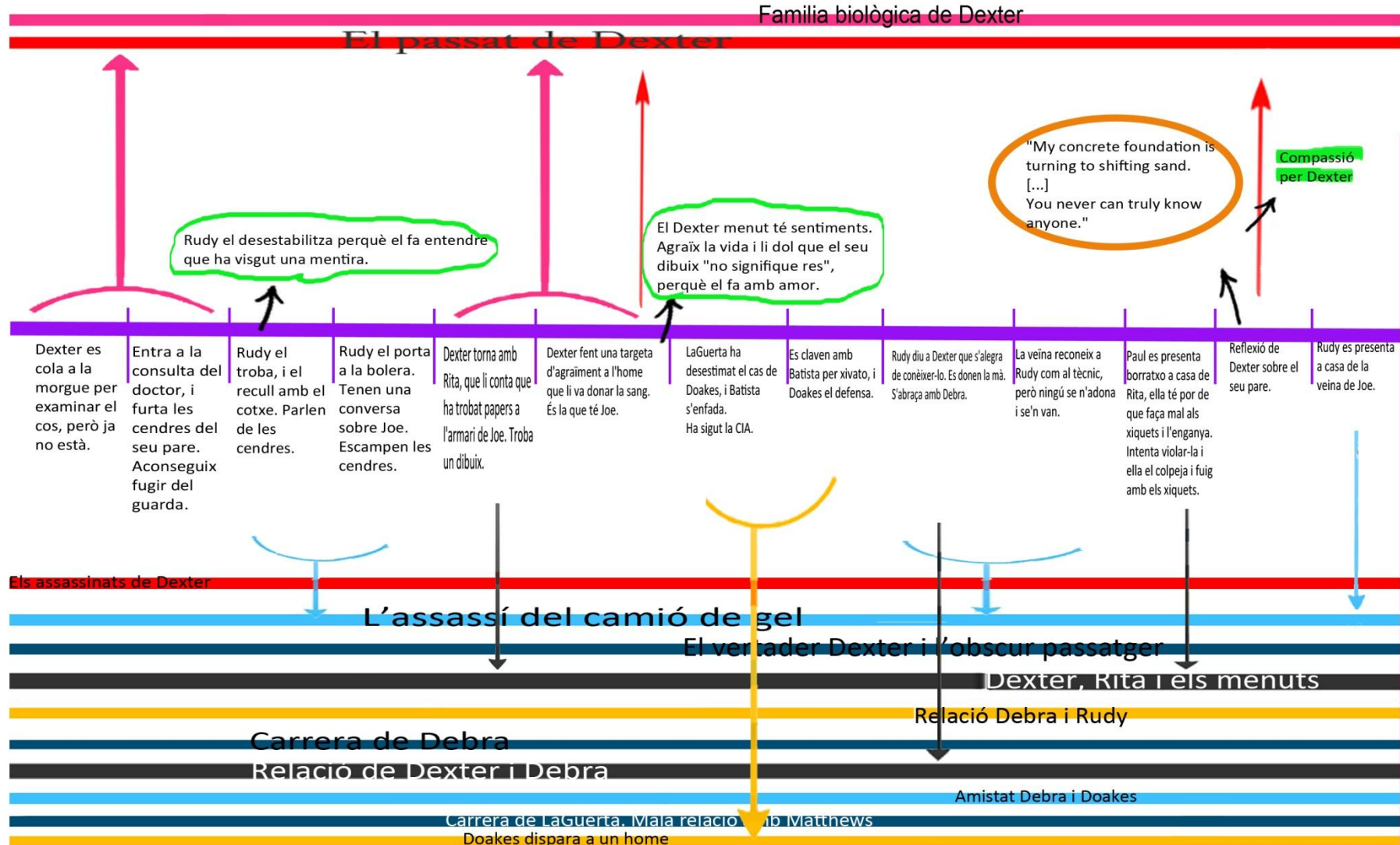
Família biològica de Dexter

El passat de Dexter

1x09(2)- *Father knows best*

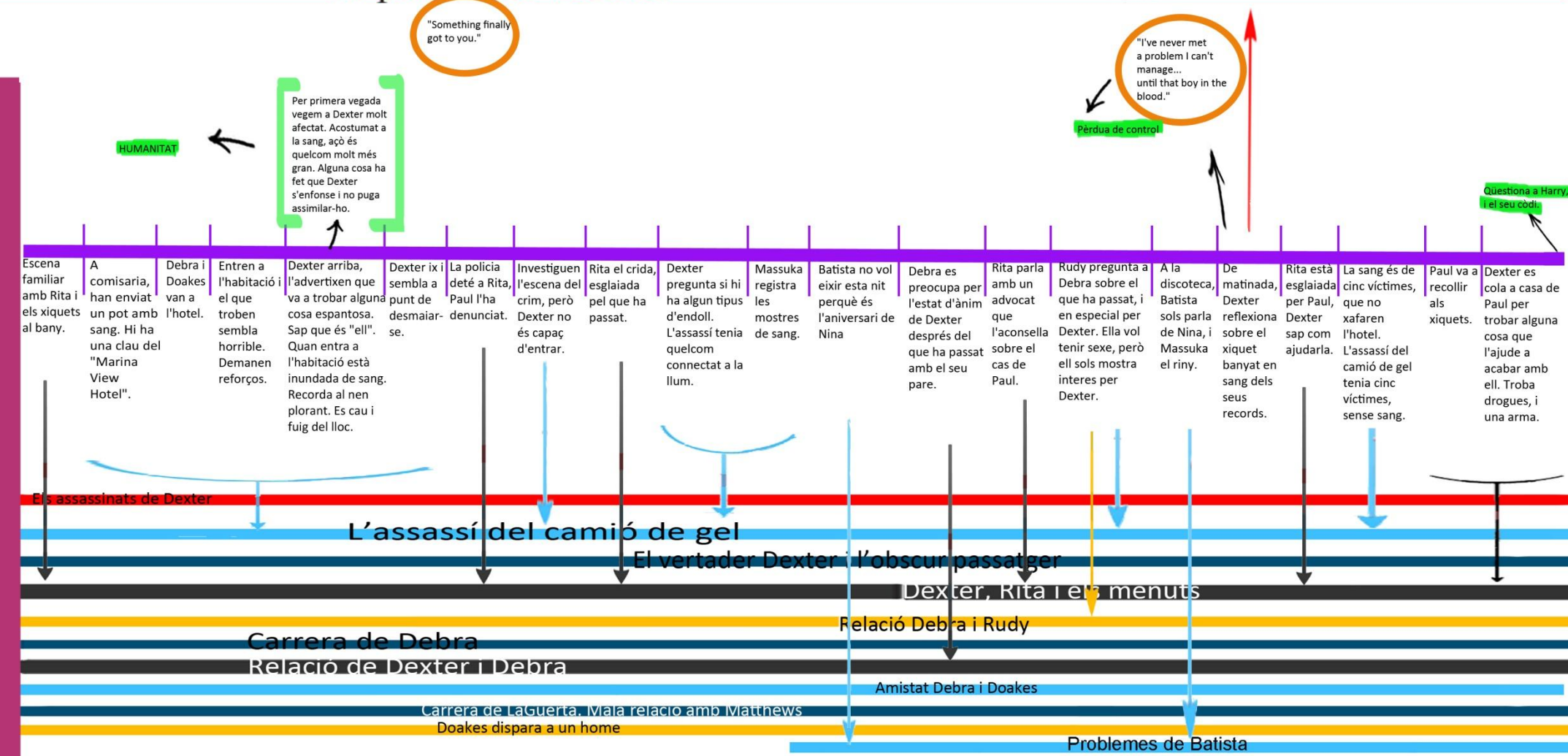

1x10(1)- *Seeing red*

Família biològica de Dexter

El passat de Dexter

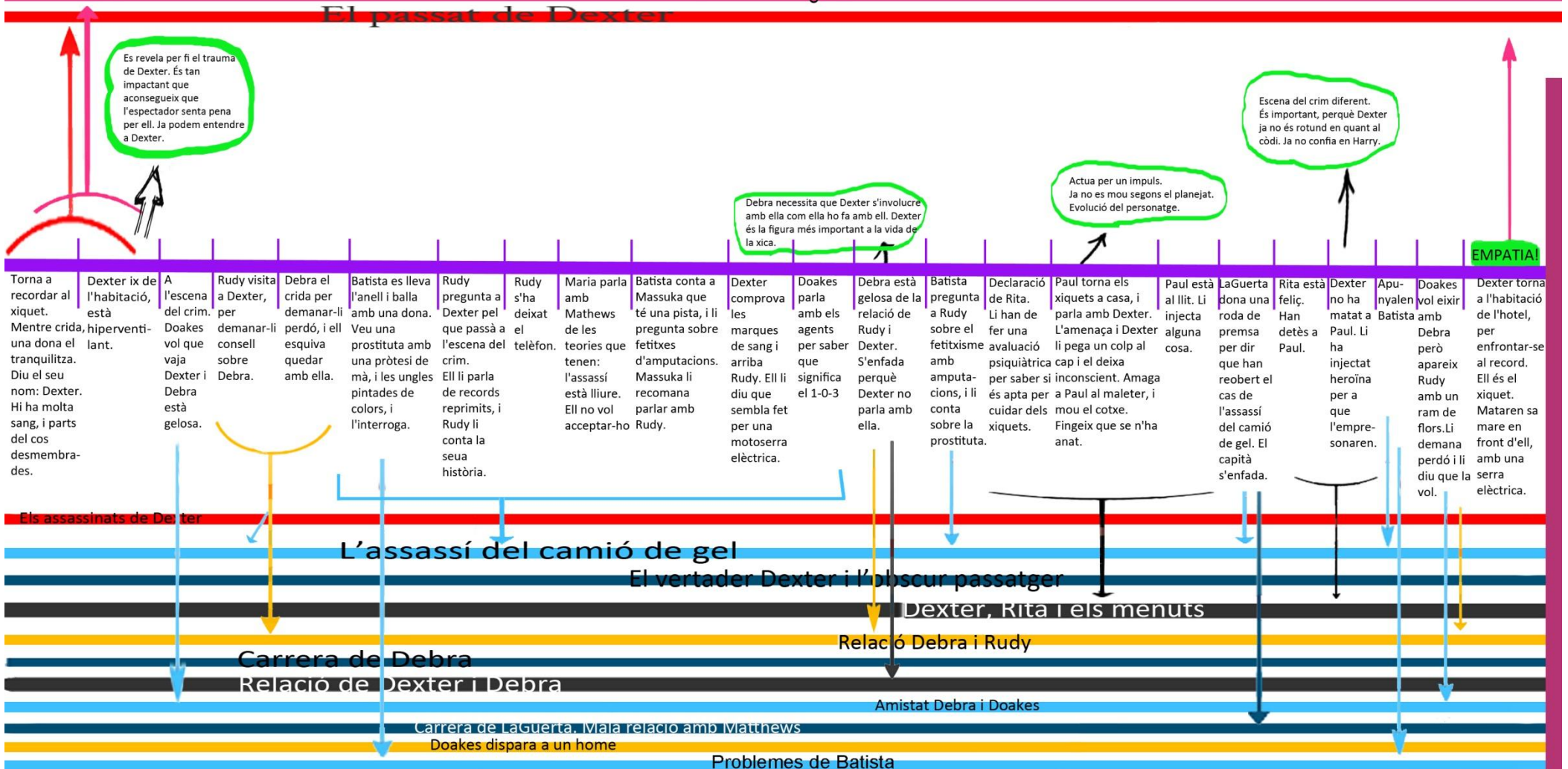

1x10 (2)- *Seeing red*

Família biològica de Dexter

El passat de Dexter

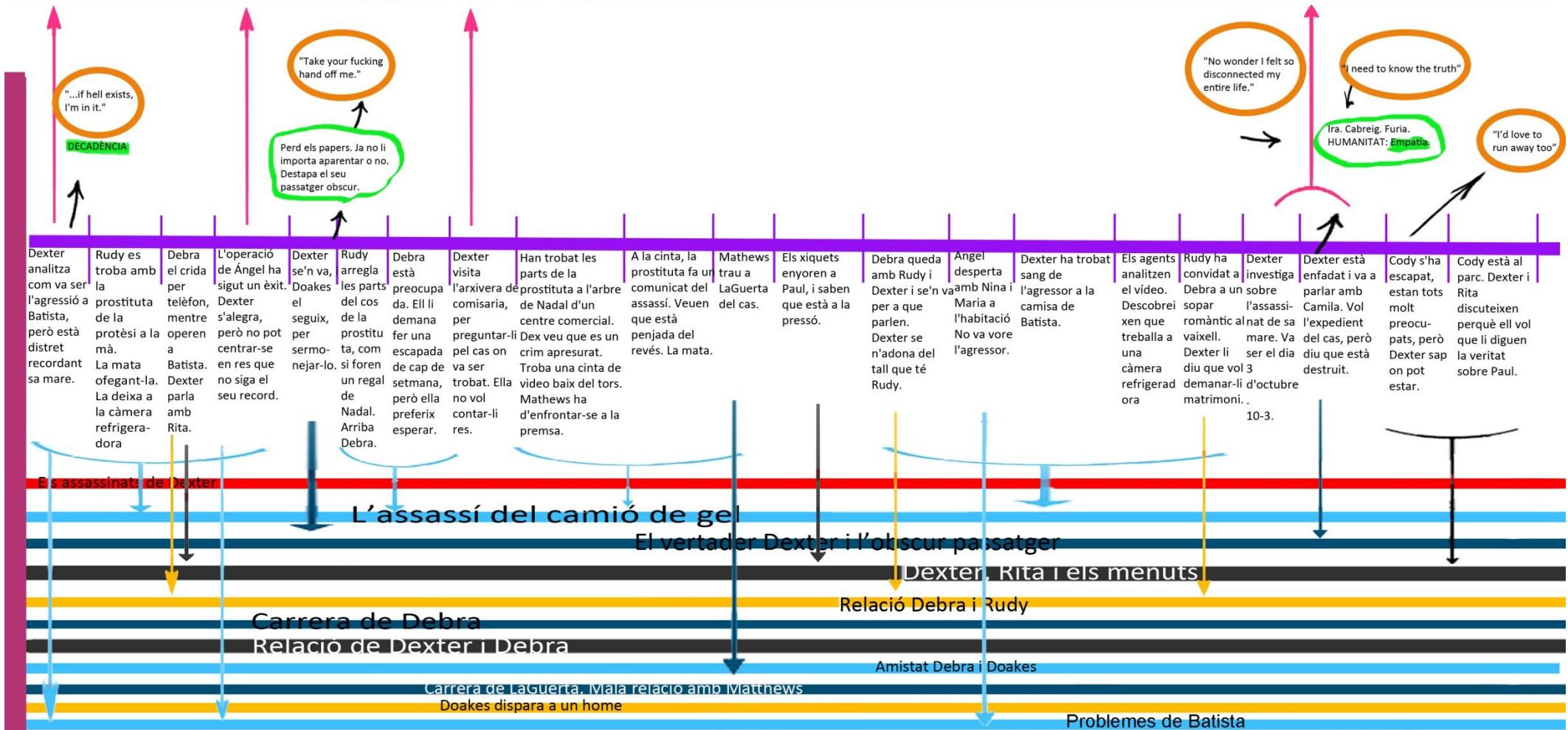

1x11 (1)- *Truth be told*

Família biològica de Dexter

El passat de Dexter

1x11 (2)- *Truth be told*

Família biològica de Dexter

El passat de Dexter

La seua única preocupació és Debra. Mostra sentiments.

MOMENT DE MÀXIMA TENSÍO DE LA TEMPORADA Dexter no es perdonaria no salvar a Debra

1x12 (1)- *Born free*

Família biològica de Dexter

El passat de Dexter

"I've lived in darkness a long time. Over the years, my eyes adjusted until the dark became my world and I could see. But then Rudy turned on the light. He flooded my memory, and now I'm blind. I don't have much time or, to be more accurate, my sister doesn't have much time. He wants me to find him, but where do I look? I can't think. It's too bright."

Resumeix tot el transcurs de la sèrie.

"Something nameless was born here..."

Dolor

PREOCUPACIÓ per Deb

Està histèric perquè no té el control

Es retroba amb allò que anava buscant. El record de la seua mare li porta pau i tranquil·litat. Sent l'amor que no podia sentir.

El secret es desvetlla

Dexter busca a Debra.	Rudy té a Debra lligada. Parlen dels anys que li ha costat preparar-ho tot. Ella està aterrida.	Dexter busca a sa casa alguna senyal de Rudy. Li ha canviat el salvapantalles amb la cançó "Born free". Sap que ha d'anar al lloc on "va naixer".	Rudy s'emporta a Debra amb una llanxa.	Doakes i LaGuerta pregunten a Angel qui més sabia de la víctima. Els conta que Rudy anava darrere de la pista.	Investiga quin és el contenidor on trobaren sa mare. Doakes i LaGuerta es presenten, li conten el que saben. Dexter ha de reconèixer que anava darrere de la pista.	Paul crida a Rita per contar-li que sospita de Dexter.	LaGuerta informa als agents i els posa en marxa. Arriba la nova tinent i es posa al capdavant. Maria queda relegada.	Dexter va al contenidor on fou trobat. Al·lucina amb Harry traguent-lo d'allí. Doakes el pilla i acaben pegant-se. El propietari del vehicle està mort junt a ella.	Rudy condueix tranquil amb Debra cridant al maleter. Para per a tapar-li la boca. El propietari del vehicle està mort junt a ella.	Registren la casa de Rudy. Dexter entra a la càmera refrigeradora. Busca alguna pista que el porte a Debra.	El tutor de rehabilitació de Paul va a parlar amb Rita. Li conta que tenia una fractura al cap que no va fer ella.	Doakes els diu que Rudy no és el seu vertader nom. Dexter es sorprèn. Discuteix amb Doakes.	Dexter troba un tocadiscos amb la cançó "Born free". Hi havia una Barbie damunt: porta un delantal amb l'inscripció "Home, sweet home".	Rudy tira a Debra a terra i la punxa al coll.	Dexter esbrina on vivia Laura Moser. Apareix Rita i ell no la tracta bé.	Angel veu la notícia a la TV. Demana que es comparen les emprentes de Rudy amb les de la base de dades de psiquiàtrics i manicomis.	Dexter visita la casa de sa mare. Té un record d'ella quan era menut: tenia un germà. Rudy està esperant-lo: és Brian Moser. També estava a l'escena del crim. Està esperant-lo per matar a Deb.
-----------------------	---	---	--	--	---	--	--	---	--	---	--	---	---	---	--	---	--

Es assassinats de Dexter

L'assassí del camió de gel

El vertader Dexter i l'obscur passatger

Dexter, Rita i els menuts

Relació Debra i Rudy

Carrera de Debra

Relació de Dexter i Debra

Amistat Debra i Doakes

Carrera de LaGuerta. Mala relació amb Matthews

Doakes dispara a un home

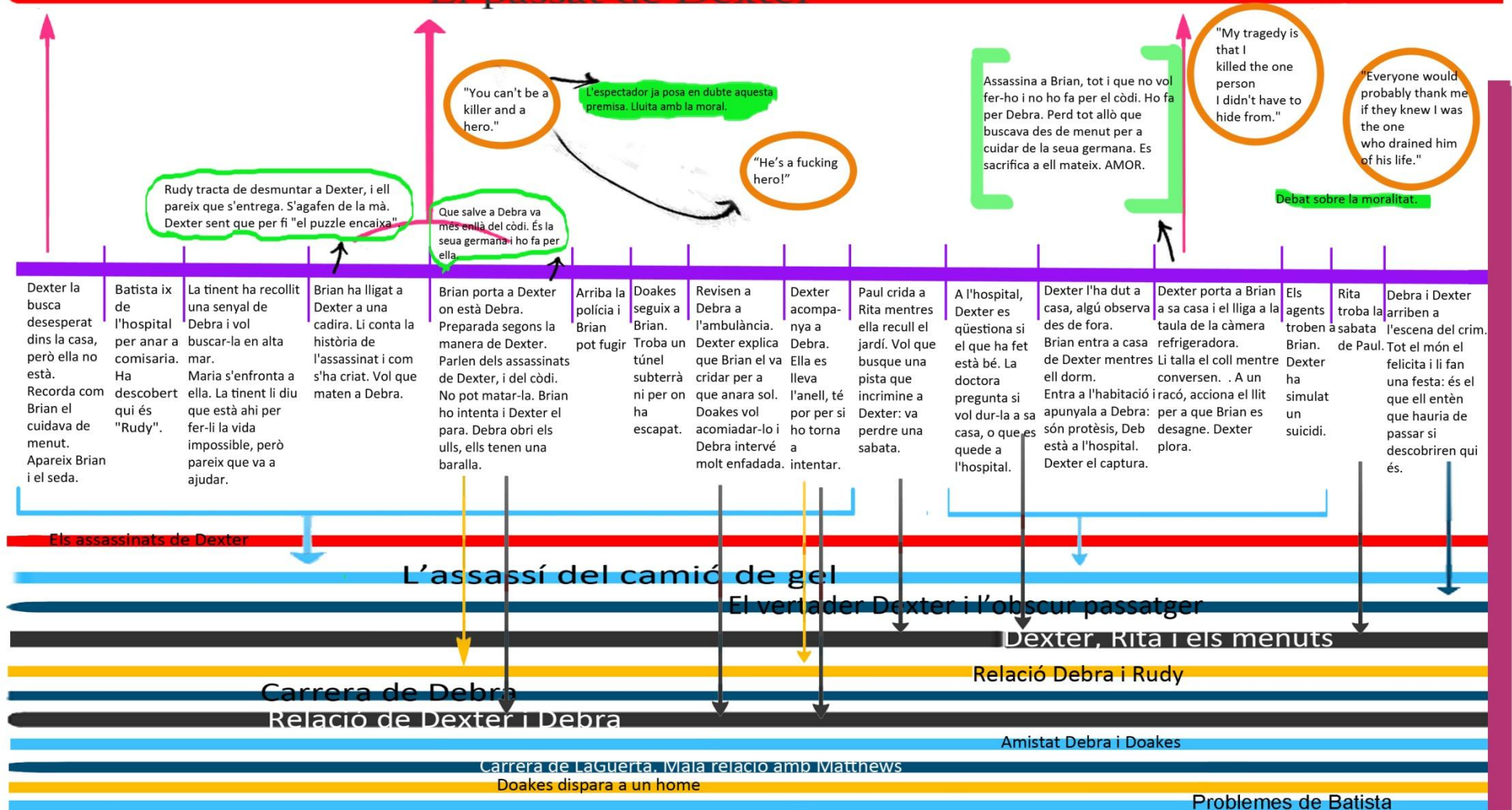
Problemes de Batista

1x12 (2)- *Truth be told*

Família biològica de Dexter

El passat de Dexter

5. LA CONNEXIÓ AMB EL PÚBLIC. PER QUÈ DEXTER POT GENERAR EMPATIA AMB L'ESPECTADOR?

Les principals claus de l'èxit de la sèrie, són els mecanismes emprats per a que l'espectador pugui arribar a entendre a un personatge com Dexter, i a més senti simpatia cap a ell.

Dexter és un personatge diferent a tot el que estem acostumats a la tradició audiovisual i així i tot els seus creadors aconseguen de manera excel·lent que ens identifiquem amb ell: que l'arribem a comprendre.

La sèrie funciona de manera inversa a com ho fa el propi Dexter: el personatge té una falta d'empatia total que li permet ser qui és, i comprendre als assassins més dolents mentre que l'espectador el compren a ell, que en aparença no té res a veure amb ell però que en el fons és com ell.

Com ja hem mencionat, són molts els mecanismes que s'empren per aconseguir aquesta empatia. A aquest treball hem tractat d'identificar-los tots, per tal de saber que és allò que fa que l'espectador pugui sentir empatia amb un personatge que en un primer moment seria descrit com una bèstia, incapaç de generar empatia.

5.1 Aspecte físic

No és estrany trobar a la tradició audiovisual exemples de personatges dolents amb un aspecte físic descuidat, o que d'entrada (tot i que pugui semblar superficial) no genera confiança. Quantes vegades ens ha passat allò de estar veient una pel·lícula o una sèrie de temàtica criminal, i identificar a l'assassí amb la primera aparició d'aquest sols pel seu aspecte físic?

Amb *Dexter* ocorre tot el contrari. L'actor escollit per a interpretar *Dexter*, Michael C. Hall, és una persona amb una aparença física agradable, allò que segons el cànon de bellesa que tenim establert es qualificaria com a guapo.

Açò és un punt a favor per a la identificació del personatge: és un home atractiu físicament. És alt, i té complexió física atlètica i sana.

Si entrem a jutjar altres aspectes externs que també ajuden a aquesta aparença física del personatge.

Michael C. Hall a una fotografia promocional.

Vestir bé és important des del punt de vista social pel que la vestimenta en sí transmet a l'entorn: la imatge.

La vestimenta suggereix qui som. És un ritual mil·lenari que identifica cultures, organitzacions, ideals, o tradicions. Com vestim és una manera ràpida de resumir qui o què som, diu molt de nosaltres.

Inconscientment, sols amb mirar a altra persona adquirim certa informació sobre aquesta i ens fem una idea subjectiva de confiança o desconfiança en relació a ella.

Dexter és conscient d'aquest factor, i la seua vestimenta és la seua millor carta de presentació: cuida cada peça al mil·límetre, tenint en compte sempre la situació en la que es troba.

Crida l'atenció que la dualitat en la que es mou el personatge es trasllada fins i tot a la seua vestimenta. Mentre que el *Dexter* social, el *Dexter* analista forense sempre vist de colors clars que transmeten tranquil·litat i confiança mentre que el *Dexter* assassí en sèrie, el passatger obscur, vist com a tal, sempre amb colors obscurs que transmeten la seua vertadera identitat.

Exemples de vestimenta de Dexter depenent de la situació en que es trobe:○ Dexter a la feina:

El principal espai on Dexter es relaciona i es mostra a la societat, en la mesura que ell vol mostrar-se, és el seu entorn de treball.

A la vestimenta de Dexter quan està a la feina, predominen els colors clars i les peces de roba elegants però còmodes i poc pretencioses.

Per a la part superior, el protagonista sempre escull camises de botons, o sueters que donen un caràcter formal al seu estil, acorde a la tasca que està desenvolupant. Per als pantalons, Dexter sempre va amb pantalons llargs, de colors clars.

Dexter al departament de policia

Dexter realitzant un treball de camp

Dexter dóna la sensació de confiança de la que parlavem abans, ja que tot i ser un expert a la matèria dels anàlisis forenses de patrons de sang, no utilitza ningun tipus d'uniforme ni d'accessori que el diferèncie de l'espectador, que quan veu a aquest Dexter veu a una persona senzilla i amb un aspecte

agradable que es capaç de generar simpatia ràpidament.

Una persona amb el seu càrrec i la seua reputació podria imposar, o fins i tot marcar distàncies de cara a la resta amb un cert grau de superioritat sols per escollir altre tipus de vestimenta, però Dexter no ho fa, i això, inconscientment ja provoca la simpatia de qui està observant-lo.

○ Dexter a moments d'oci:

Dexter, un divendres de nit per Miami.

El Dexter ociòs, que ix a sopar amb la seua germana o la seua parella, o que visita fires i llocs d'oci amb els nens, no dista massa del Dexter forense.

Per aquestes ocasions, el personatge continua amb la seua gamma de colors

clars i suaus, que permeten que passe desapercebut.

Pot ser, l'únic canvi del personatge a aquest terreny, seria l'elecció de les peces de roba, més còmodes i acordes amb la situació, amb un caràcter més desenfadat, pero amb el mateix to elegant que caracteriza al personatge.

○ Dexter a casa:

Quan està a casa ens trobem amb un Dexter molt diferent. Mentre que a la feina és un home sobri, que vist de colors clars i peces de roba formals, quan està a casa Dexter canvia el seu aspecte pel d'un home tranquil,

A casa, després d'haver estat cuidant el jardí

despreocupat i senzill.

Dexter aposta per peces de roba còmodes, i curiosament amb colors cridaners. Tot i que el personatge sempre aposta per allò que no el faça cridar molt l'atenció, per petició del seu pare, quan està a casa, relaxat i sense sentir-se baix la mirada crítica de la societat, té com a colors preferits aquells que més la criden, com és el cas del roig, que repeteix en innumerables ocasions.

Dexter relaxat amb Rita

És interessant aquest canvi de registre des del punt de vista empàtic de cara a l'espectador. Tornem a veure a Dexter com una persona normal, com podem ser qualsevol de nosaltres, que al arribar a casa ens posem còmodes, ens relaxem, i ens vestim per a nosaltres, i no per a la societat.

○ Dexter, assassí en sèrie:

La vertadera diferència en quan a vestimenta del nostre protagonista ve donada de la mà del gran secret de Dexter. Dexter canvia radicalment de forma de vestir, quan canvia de manera completa de forma de ser, és a dir, quan realment es mostra, tal i com ell es denomina, com un ésser obscur.

El Dexter assassí en sèrie, vist amb colors sempre obscurs, aquells que en realitat el mostren tal i com és, i que el permeten seguir sense cridar l'atenció. Per a protegir-se de la sang de les seues víctimes

Dexter assassinant a una de les seues víctimes

escull un davantal de color negre, i de vegades, depenent del mode en

que els mate, es tapa la cara amb un protector de plàstic dur.

La vertadera personalitat del protagonista apareix en aquests moments. Durant tota la sèrie, ell reconeix estar fingint en cada àmbit de la seua vida, exceptuant aquest, per tant devem suposar que es en aquest terreny en el que ell es sent més còmode, i per tant l'elecció de la seua vestimenta per a assassinar serà qui en realitat ens mostre qui és Dexter Morgan.

5.2 Personalitat de Dexter

Dexter és un personatge diferent a tot el que estem acostumats a la tradició audiovisual. En termes d'identificació, per a qualsevol persona que es relacione amb ell, Dexter és una persona amable, i agradable, amb qui és fàcil dur-se bé. És el company de treball, o el veí que tothom voldria tindre. La forma que té de relacionar-se amb la gent que el rodeja és impecable, i poques voltes vegem que perda els nervis. Dexter és la parella ideal d'una dona que va ser maltractada per el seu ex marit, i el perfecte pare per als fills d'aquesta. És un germà atent, que serveix de guia, i d'ajuda per a la seua germana sempre que ella el necessita. És un company de treball amigable, que no té males paraules ni tan sols per a l'única persona que el tracta malament: el sergent Doakes. Però aquest Dexter de tracte agradable és un assassí en sèrie, i és ací on s'obri el debat moral per a l'espectador.

El principal tret de la personalitat de Dexter que crida l'atenció, és la seua gelor emocional. Afirmar no entendre les emocions humanes, i fins i tot no sentir-les. L'espectador, durant el transcurs de la primera temporada se n'adona de que no és del tot cert que Dexter no tinga sentiments, però si que no és capaç de transmetre'ls, i li costa fingir-los. Açò, tot i que al principi pot semblar una característica que pot generar el rebuig en l'espectador, acaba creant l'efecte contrari, fent que aquest tinga compassió per ell.

Dexter és un personatge solitari, que arriba a afirmar que seria feliç sent la única persona sobre la terra, li són indiferents les crítiques que puga rebre de personatges com Doakes (o Quinn en temporades més avançades). És amb Rita amb l'única persona que realment es sent a gust. Ja al segon episodi de la sèrie afirma que li encanta estar amb ella, i més avant, quan la seua vida comença a enfonsar-se considera Rita com el seu únic refugi possible, que dista molt de la imatge de sociòpata solitari amb la que es presenta el personatge. A més, més avançada la sèrie és capaç de crear vincles molt forts amb personatges que no són de la seua família o entorn més proper, com és el cas de Miguel Prado, a la tercera temporada, o el Pastor Sam, a la sexta, amb qui vertaderament es sent unit, i li dol la seua mort fins al punt de generar un episodi de ràbia insòlit per a Dexter en contra de l'assassí de Sam.

Dexter és autosuficient. Mai demana ajuda a ningú si no és absolutament necessari, com és el cas de Camila, la treballadora de l'arxiu del Departament de Policia, i és sent incòmode quan depèn d'algú per a fer qualsevol cosa.

A més, no sembla massa dominant. Fa quasi qualsevol cosa que Rita li demane; no sap com dir que no, i quasi sempre acaba en situacions que li incomoden perquè no ha sabut negar-se.

És una persona molt introspectiva – qualitat que permet a l'espectador conèixer-lo i connectar amb ell -. Sol pensar tot en introspecció, i qüestionant-se tot allò que pot, i fent còmplice de manera indirecta als que estem veient-lo: *“Sóc una bona persona fent coses dolentes, o una persona dolenta fent coses bones?”*

Té molta fantasia, i una imaginació molt activa, especialment en el que es referix al seu pare (i episòdicament, al seu germà) a qui s'imagina sempre al seu costat – arrel de la segona temporada- i amb qui comparteix moltes estones de conversació, seguint sempre els seus consells, que si som realistes no són més que producte de la seua il·lusió. A més, aquestes fantasies són més comunes a períodes de molta tensió, on Dexter necessita aquesta vàlvula per fugir, i es refugia al seu pare.

La seua sociopatia es trasllada a altres aspectes de la seua vida. Li són indiferents les normes i convencions socials, i ni tan sols sap com reaccionar front a determinades circumstàncies. Ha de preparar i controlar fins i tot les reunions i converses, i si alguna volta el sorprenen no sap com reaccionar. La seua forma de parlar és monòtona, i té molt ben assajades les reaccions front a situacions que realment no li importen, ja que és incapaç d'interpretar senyals socials.

La qualitat més important de la personalitat de Dexter són els seus principis morals, alguns de caire prou dubtós, basats en el codi de Harry que analitzarem més avant.

Tot i ser un criminal, i transgredir la moral cada nit que ix “amb el seu passatger obscur”, té una escala de valors que considera primordial. No tolera l'assassinat “no merescut”, i altres actes, que tot i que té raó, és curiós i irònic, tenint en compte a que es dedica el personatge.

L'encant de Dexter al principi pot semblar superficial, de fet segurament ho siga, però l'espectador aprèn amb el passar dels capítols a estimar aquest personatge, a mesura que el va coneixent i donant-li sentit a la seua personalitat.

Alguns dels trets d'aquest encant fingit de Dexter venen predominats per la seua amabilitat amb tot aquell que el rodeja: porta *donnuts* als seus companys de feina, i segueix el coqueteig a les dones que l'envoltes, i fins i tot, les seues respostes sarcàstiques al sergent Doakes - que és l'únic personatge que no es fia de Dexter- resulten divertides per a l'espectador, i posen a este dels nervis per no aconseguir enfadar a Dexter.

Dexter enganya i manipula per a aconseguir el que vol. No és estrany que visite el registre del departament, i aconseguisca entrar mentint a Camila, o que manipule casos les teories i investigacions de Debra per a ser ell qui faça “justícia”, o per a desviar l’atenció sobre la seua pròpia pista.

Per aquest motiu també, altera proves

Té un enorme sentit de l’autoestima: tot i que es considera a ell mateix com un monstre, fent que l’espectador senta compassió pel personatge, també és cert que (com nomena al final de la primera temporada) pensa que deuria de ser vist com un heroi per la tasca que realitza per a la societat, deixant-la lliure d’assassins que maten a gent innocent.

Enganya a les seues víctimes per a aconseguir matar-les, fent-se passar per altra persona (amb Matt Chambers, o el Dr. Meridian a la temporada objecte d’anàlisi, i amb nombroses més segons avança la sèrie, entre les quals cal destacar a l’assassí Trinity).

Però, tot i que és manipulador i enganya per a aconseguir el que vol, no sol fer-ho amb persones. Ho fa amb les proves, amb situacions, i aprofitant mals entesos, però no sol abusar del seu poder amb la gent que el rodeja.

És cert que la seua relació amb Rita surt de la necessitat d’aparentar ser una persona normal, per tant podríem dir que si que l’enganya en aquest aspecte, però té com a norma no mentir-la si no és completament necessari. La cuida i la respecta, i tot i que no sap com, la fa feliç.

Ha estat mentint diàriament a tot el món des de la seua primera lliçó amb Harry. Abans d’aquesta, era increïblement honest, i actualment tot i que sempre està mentint, no li agrada, i juntament amb la seua incapacitat per a interpretar senyals socials, és més honest del que deuria. Per exemple a la segona temporada, li és infidel a Rita amb Lila, i li ho reconeix ràpidament. No menteix si no té un motiu relacionat amb la seua doble vida com a assassí en sèrie.

No creu que les relacions que té siguen alguna cosa seriosa, però si és cert que l’espectador veu més sentiments i emocions en ell que les que ell creu tindre.

És evident que Dexter estima la seua germana i estima a Rita, o que faria el que fora per el fills d’aquesta. Però el fet de que ell es qualifique com a “monstre” pot ser siga el que faça que rebutge reconèixer aquests sentiments, per tal de protegir-les.

A la quarta temporada, Dexter i Rita tenen un fill, Harrison, qui és convertirà en la persona més important a la vida de l’assassí – com és evident -. A partir d’ací, comença a plantejar-se el seu mode de vida, i tot i que no té cap intenció de deixar de matar si que té en consideració el fet de que hi ha una persona que depèn d’ell, i per qui ha de

curar-se molt. Ja no està sol al món, ja no és independent. S'evidencia, com l'espectador ja sabia, que no és cap monstre buit de sentiments.

Al final de la primera temporada, podem veure que sacrifica el seu benestar pel de la seua germana. Dexter viuria més tranquil si fugira amb Brian Moser, perquè no hauria de fingir sempre, però no podria perdonar-se haver fet això a Debra, perquè l'estima. Després d'haver-la salvat es preocupa per ella, i està al seu costat a l'ambulància, donant-li suport. Quan assassina a Brian, és el colp més fort a la vida de Dexter, perquè acaba amb l'única persona amb qui pot ser ell mateix, però ho fa per Debra. Ningú pot consolar-lo, i la tristesa de Dexter es transmet a l'espectador.

Tot i que a l'anàlisi que hem realitzat, i que es pot consultar al tercer apartat d'aquest projecte, ja vegem molts moments en que el personatge demostra sentiments, és cert que és la temporada en que coneguem a un Dexter més robòtic (i "mort per dins" com ell afirma). A mesura que avancen les temporades, va guanyant en emocions i estima pels demés, i aconsegueix que el públic tinga més possibilitats d'empatitzar amb ell.

5.3 Monòleg interior de Dexter

El monòleg interior de Dexter, és segurament la causa principal de la empatia que es genera entre l'espectador i el propi protagonista. Ens permet conèixer minut a minut quines són les impressions que té el personatge, al moment.

A altres sèries, com és el cas de *Desperate housewives* (ABC, 2004-2012), o *Grey's anatomy* (ABC, 2005 -) també es fa ús del monòleg d'un personatge, però sempre a mode d'introducció i conclusió dels episodis. Dexter suposa un canvi, perquè fa còmplice a l'espectador d'allò que està veient, i deixa de banda aquells intents de moralització que fan altres sèries, per a trencar la barrera entre el món exterior del personatge, on és aquell home perfecte del que ja hem parlat, al temps que brutal assassí en sèrie, i el seu interior intel·ligent, solitari, i aferrat als ensenyaments i el codi que li va inculcar el seu pare adoptiu.

La utilització d'aquest monòleg interior també permet una funció narrativa: dona a l'espectador molta informació sense necessitat de mostrar-la, o d'abusar de diàlegs entre personatges, i s'utilitza com a **recurs humorístic**, cosa que sorprèn a una sèrie amb una temàtica tant seria, però que es converteix una vegada més en un punt a favor per a l'empatia amb l'espectador. Dexter sovint fa bromes al seu monòleg interior, que pareixen dirigides directament a l'audiència: per exemple, al capítol sis de la primera temporada (*Return to Sender*), quan Massuka està contant-li totes les pistes que té per pillar a l'assassí, que no és altre que Dexter, el seu monòleg interior pensa

“No more donuts for Massuka”. Aquest recurs humorístic sovint es converteix en una sàtira cap a la societat.

El recurs humorístic, i la condició de sàtira que li atribueix a la sèrie, fan a l'espectador moltes vegades qüestionar el seu mode de vida, gràcies a les reflexions que fa Dexter sobre la societat. El quart episodi de la primera temporada, és un punt d'inflexió en aquest sentit ja que gira al voltant de la necessitat d'encaixar a una societat. Harry diu a Dexter que ha de somriure a les fotografies tot i que no tinga ganes, que ha de simular ser feliç per què és eixa la manera de encaixar a la societat, i també li parla de no fer-se notar massa com a forma de triomfar, de sobreviure. Aquesta teoria es totalment aplicable a qualsevol persona, remou a l'espectador perquè li fa veure que no és tant diferent d'eixe assassí en sèrie que comença a caure'ns bé. La societat en general es basa en aquestes normes, en la recerca d'encaixar perquè és allò políticament correcte. L'anècdota de somriure a les fotografies, tot i semblar que no té més importància que un record de Dexter està assentant les bases de la vida del personatge, i pot ser de la nostra també: no importa en quin estat et trobes, el sistema social té unes normes i s'han de respectar.

A més, el monòleg de Dexter és important per a poder identificar i ubicar ràpidament a tots els personatges que envolten la seua vida. La importància de Debra per a Dexter, el tipus de relació que té amb Rita, o el personatge de Doakes que l'espectador identifica com a antagonista, tot i que no fa ninguna cosa dolenta, pel simple fet de significar una amenaça per al secret de Dexter.

A través d'aquesta veu, Dexter es presenta com un personatge solitari, i sense sentiments. Sovint es qualifica de monstre, o bèstia. És mostra com algú que no té amb qui comunicar-se, per tant és esclau de les seues impressions, i nosaltres som els únics amb qui les pot compartir.

Aquest fet finalment acaba servint de vincle amb l'espectador, en quan aquest relaciona els actes completament salvatges que realitza Dexter amb el fet de que siga esclau d'una necessitat, **d'un passatger obscur**, com sovint l'anomena el propi personatge.

Per culpa d'aquest obscur passatger, Dexter es reconeix com una persona incapaç de tenir sentiments per ningú, i és l'espectador l'únic que sap (ni tan sols el propi protagonista), que és una afirmació que és contradiu amb els seus actes. Al primer capítol de la temporada presenta a Debra dient que si tingués sentiments per algú, els tindria per ella, donant a entendre que ni tan sols estima a la seua germana, però durant el transcórrer de la temporada vegem a un Dexter que expressa les seues pors contínuament. Que renega un poc del seu mode de vida, però que no el vol perdre: cuida de la seua germana, i l'ajuda. Tracta a Rita i als seus fills de manera protectora i

amb el que l'espectador identifica com amor. Pot una persona a qui res li importa més enllà d'ell mateix fingir d'aquesta manera?

Durant l'anàlisi crític de la primera temporada, hem trobat nombroses escenes on Dexter si demostra tenir sentiments, al temps que ell mateix es contradia anomenant-se bèstia, o dient que està buit per dins. El fet de que l'espectador senta que això no és així, provoca l'empatia. Al primer capítol de la segona temporada, Dexter no està passant per un bon moment, i falla a un dels seus assassinats. Quan açò passa, la única preocupació de Dexter és arribar a casa amb Rita i els xiquets: *"Right now, all I can think about is the smell of Rita's kitchen. The breathy cadence of her sleeping children. The warmth of her flesh."* Com qualsevol persona normal, quan està decaïgut, l'únic que necessita és la pau que li dona estar a la seua llar, i açò és contradia amb la imatge de bèstia monstruosa que té sobre ell mateix.

5.4 Intriga

Altra de les qualitats que fa especial la relació de l'espectador amb la sèrie, és la **intriga** que envolta a aquesta. A la primera temporada són dos els temes que intriguen el públic: **qui és l'assassí del camió de gel?** I per altra banda, **qui és Dexter i perquè és així?**

Les dues trames van relacionades, i ho sabrem ben avançada la primera temporada, però pot ser la trama de l'assassí del camió de gel i el joc que té amb Dexter és la que en primera instància capta l'atenció de l'espectador.

No és fins al final de l'octau episodi quan sabem qui és aquest assassí del camió de gel. Durant tots els capítols anteriors hem anat tenint informació de l'assassí molt poc a poc, i sent còmplices del joc que ha creat amb Dexter. Considerant Dexter com un ser intel·ligent, i que es capaç d'enganyar a tot el món, sorprèn que hi haja algú que puga enganyar-lo a ell, i fins i tot entrar a sa casa, "el temple" de Dexter. L'espectador necessita saber qui és l'assassí amb les mateixes ànsies que el protagonista, i quan per fi descobreix que és la parella de Debra la necessitat de seguir visionant la sèrie és multiplica. No és perd la tensió ni la intriga, perquè ja estem completament immersos en la narrativa de la sèrie. Estem de part de Dexter i volem saber com es desenvolupa la trama.

La trama sobre qui és Dexter, i què l'ha fet ser així, manté l'intriga d'una manera més subtil, però és vertaderament la que crea el vincle personatge - espectador i li dona sentit al personatge en cada capítol.

El que més atrau a l'espectador és el fet de que la informació al voltant de tot açò se li va donant en dosis menudes. Durant la primera meitat de la temporada, l'espectador va entenent aspectes de la personalitat de Dexter, d'un mode semblant al d'encaixar

les peces d'un trencaclosques. Mitjançant els flashbacks anem coneixent les determinades circumstàncies que han fet de Dexter allò que és: el vincle amb el seu pare; la qualitat de "justicier"; la vida fingida que ha hagut de portar sempre; la relació amb la resta de gent, principalment dones; o la relació amb la seua germana.

Amb aquesta primera meitat ja es crea una relació amb l'espectador molt forta, Dexter ja no hauria de convèncer-nos, ja estaríem de la seua part, deixant debats morals a banda. L'espectador ja hauria entès que Dexter, des de menut ha sigut una persona diferent, que ha viscut una vida que nosaltres anomenaríem trista, ja que és esclau des de ben xicotet d'allò que ell anomena passatger obscur.

A partir de la segona meitat, i després de que l'espectador conega qui és l'assassí del camió de gel, aquesta trama s'accelera, i acabem coneixent el motiu de que Dexter siga un assassí en sèrie, i ens sentim ja completament entregats al personatge. Més avant serà analitzat aquest aspecte.

5.5 Trauma

Al final de la primera temporada, donant resposta al misteri al voltant de per què Dexter és així, coneixem l'episodi més traumàtic de la vida del protagonista: va ser testimoni del brutal assassinat de sa mare biològica quan sols contava amb mesos de vida.

Arrel d'aquest descobriment, i després de la magistral construcció del personatge de mans dels seus creadors, la connexió amb l'espectador serà completa. Mentre que al principi de la sèrie miràvem amb recel aquest assassí en sèrie, amb aquesta resposta ja hem aconseguit totes les peces d'aquell trencaclosques del que hem parlat alguna vegada: sabem qui és Dexter, com és Dexter, què fa, i per què ho fa.

Les tragèdies funcionen molt bé al món audiovisual perquè el públic normal es capaç d'empatitzar amb situacions traumàtiques. El motiu no és altre que una espècie d'efecte espill: l'espectador es compara amb el personatge, i s'imagina el dolor provocat per una situació així. Tot i que la moral encara ens impedeix acceptar completament els actes de Dexter, tindre quelcom per a justificar-ho ens ajuda a sentir-nos millor per tindre simpatia per aquest personatge. La lluita interna que l'espectador ha sentit durant tota la temporada disminueix.

En relació al trauma de Dexter cal destacar el sorprenent final de la quarta temporada, on Rita és brutalment assassinada per Trinity i Dexter troba a Harrison en les mateixes circumstàncies que ell fou trobat per el seu pare: banyat a un mar de sang en front de sa mare morta, creant un símil amb el seu trauma que marcarà un abans i un després a la sèrie per part del protagonista.

5.6 Relació amb Harry, i el codi.

Dexter ha estat guiat sempre per Harry, el seu mentor, fins al punt de tindre al·lucinacions amb ell. La figura del seu pare apareix reiteradament a la sèrie, fins al punt de que Dexter el compara amb Déu en alguna ocasió: “És l’únic Déu al que he idolatrat”.

La relació amb el seu pare és el que motiva que Dexter siga com és. La pregunta pot ser seria: Harry potència o minva la capacitat d’aquest passatger obscur? Què hagués passat si no hagués entrenat a Dexter d’aquesta manera?

Personalment, pense que la tasca de Harry no és negativa en quant a construir al Dexter que nosaltres coneguem. Segurament sense aquesta labor, l’impuls de Dexter no es podria haver controlat sol. Però també estic segura de que era innecessari, és a dir, si des de menut en lloc d’entrenar-lo i potenciar les seues qualitats com a assassí, Harry hagués afrontat el problema vertader de Dexter (del que ell si era sabedor), i l’hagués posat en mans d’especialistes quan el Dexter menut sols matava pardalets, és possible que el problema estiguera controlat d’altra manera. No parle sols en benefici de la societat, o de les víctimes de Dexter, sinó del propi personatge, que al meu parer no sols és esclau d’aquest passatger obscur, sinó de la vida que té degut a les lliçons que li ha donat el seu pare, sense entrar a valorar les intencions que tenia, que de segur eren bones.¹⁶

Deixant aquesta reflexió, els ensenyaments de Harry aporten a Dexter allò més important per a generar l’empatia amb l’espectador: **el codi**.

El codi de Dexter és senzill: sols assassina a altres assassins que han matat a gent innocent i han escapat de la justícia.

Per molt agradable que fos el tracte amb la resta de personatges, i per molts sentiments que demostrara, pense que si Dexter no seguira el seu codi, si fos un assassí normal, i assassinara únicament pel plaer que li aporta llevar la vida a altra persona, seria impensable que l’espectador normal acceptara al personatge: Dexter és algú que respecta un codi, que té uns principis i que és capaç de portar-los fins al final, encara que posen en perill la seua llibertat. Fa un sacrifici, que no fan els seus col·legues tot i que aquests si estan ben vistos per la societat. Veiem com els policies, incloent Doakes que tant diferent vol ser de Dexter, manipulen proves i normes en nom de la llei per a fer-la complir.

El codi de Dexter recupera la figura de l’heroi anònim. Simpatitzem amb ell en certa mesura, perquè és algú a qui voldríem tenir prop, tenint sempre en compte que l’espectador normal de la sèrie no fora un assassí que pogués morir a mans de Dexter.

¹⁶ A l’octava temporada, actualment en emissió als Estats Units, coneixem que Harry si va visitar a una especialista, la doctora Vogel, i que aquesta va ser la creadora del codi i de Dexter tal i com el coneixem.

Estem acostumats a identificar a l'assassí serial com a un psicòpata que assassina a gent basant-se en un patró determinat, i que qualsevol persona podria ser víctima d'un d'ells. Per tant, ens fa por saber que podríem ser víctimes potencials d'un assassí en sèrie, però Dexter ens salva de manera doble: no podríem ser les seues víctimes, i a més és qui ens lliura d'aquests assassins en sèrie. El seu codi l'obliga a assegurar-se sempre que la seua víctima és culpable, i sols actua quan la justícia ja no pot fer res més. Si ho mirem d'aquesta manera, Dexter si és un heroi. Pot ser siga un monstre com ell diu, perquè no oblidem que és un assassí, però és un monstre que lliura al món de monstres pitjors.

5.7 Elements externs

A més dels elements relacionats directament amb el personatge, no podem oblidar al referir-nos a característiques importants en la sèrie la construcció dels elements externs a Dexter i susceptibles de generar empatia, com són la ciutat en la que es desenvolupa la història, la seua banda sonora, o el propi treball de muntatge.

La tradició de ficció americana contemporània ens té acostumats a localitzacions a gran metròpolis de l'estil de Nova York, o Seattle. Tot i que Miami també té la seua part de gran metròpoli, a *Dexter* se'ns mostra l'altra cara d'aquesta ciutat, la cara dels barris de classe mitjana – baixa, molt allunyats de la imatge típica del Miami de sol i platja que coneixíem per altres sèries i pel·lícules.

El fet que *Dexter* deixi de banda aquest tòpic i es centre en barris normal, o fins i tot marginals, no fa altra cosa que generar en l'espectador una sensació d'igualtat amb el que està veient. Es l'efecte espill necessari per a que una sèrie de televisió tinga èxit: l'espectador necessita vore's reflectit en algun personatge o en algun aspecte de la ficció, i que aquesta estiga situada a un lloc on ell podria viure fa que senta que es part de l'acció, que ell podria ser el protagonista.

El fet que l'acció estiga situada a **Miami**, tot i que a primera vista pot resultar casual, no ho és. Miami està situada a uns 150 km de Cuba, i amb una basta tradició de migracions, s'ha convertit en una ciutat amb una mescla cultural molt ampla que es veu reflectida a la sèrie. El grup de personatges protagonistes de la sèrie és multiètnic, abastant així un ample espectre on tots els espectadors de la sèrie poden sentir-se plasmats en un personatge en concret en termes d'identificació cultural: Debra i Dexter són nord-americans de raça blanca, Angel Batista i Maria LaGuerta són d'origen cubà, Massuka és asiàtic, i James Doakes és d'ascendència afroamericana.

A més, als països de parla espanyola juga un factor important l'aspecte de la llengua, ja que la mescla a Miami és tant forta que hi ha moltíssima presència cubana, i molts personatges parlen espanyol, per tant a aquests països es crea un vincle i una sensació de proximitat molt beneficiosa per a la connexió amb l'espectador.

A més, cal destacar el recurs de la **música** al muntatge de Dexter (habitualment salsa, i ritmes caribenys) per acompanyar els assassinats de Dexter, atorgant-li a aquests un caràcter més lleuger, rebaixant la càrrega dramàtica de les imatges. Es fa un tractament de la mort sense cap tipus dels tabús tradicionals a la ficció fins aleshores.

Per últim, és important el **tractament** que es fa de la **sang** a la sèrie, que sent un element que sempre s'ha considerat negatiu, relacionat directament amb el dolor i fins i tot la mort, a la sèrie es tractat com quelcom bell. No són d'estranyar a *Dexter* les composicions i els plans on la sang simbolitza un element agradable, que aconseguix que l'espectador deixi de banda la sensació desagradable que imposa aquest de forma tradicional.

6. CONCLUSIONS

L'objectiu principal de la realització d'aquest treball era fer l'anàlisi del personatge protagonista de la sèrie *Dexter*, per tal d'entendre com pot provocar empatia al públic. Per a aconseguir realitzar un bon anàlisi, es va considerar necessària la creació un esquema gràfic de cadascun dels 12 episodis que pertanyen a la primera temporada (que es pot consultar a l'apartat 3), que ens poguera servir com a mapa de trames i situacions per a després procedir a analitzar aquests elements.

De l'anàlisi gràfic podem extraure la conclusió de que una sèrie com Dexter és molt més complexa del que a simple vista pot semblar, ja que la totalitat de trames i subtrames de les que consta arriben a sumar disset, tretze de les quals s'allarguen fins a l'últim episodi de la temporada. Així i tot, al primer episodi "sols" contem amb huit trames obertes, per tant podem veure com la sèrie es complica a mesura que va avançant, però excepte una que és temporal (l'anomenada "Crim de l'hotel"), totes les demés es mantenen durant tota la sèrie, i podem concloure d'açò la forta i constant construcció estructural de Dexter.

A més, gràcies a aquest anàlisi també podem extraure els elements necessaris per a assolir un dels objectius secundaris del treball: analitzar i conèixer les diferents característiques que componen la sèrie i són emprades per a la identificació del públic amb un personatge psicòpata. Aquests són els esmentats a l'apartat 4 d'aquest treball,

podent arribar a altra de les conclusions principals del propi: la pregunta “per què Dexter pot generar empatia amb l’espectador?”, té nombroses respostes. Cada element que compon la sèrie es susceptible de donar resposta a aquesta pregunta. Res és casual a *Dexter*, convertint aquesta sèrie en una escriptura compacta que s’allunya del que ens té acostumats el seu gènere audiovisual. No trobem cap fissura al tractament dels elements que componen ni la sèrie, i molt menys als dels propis personatges.

Per últim, considerem assolit també el últim objectiu d’aquest projecte d’investigació: (reflexionar sobre aquest tipus de personatges, que en un principi ens són presentats com a dolents) ja que en el període de documentació es va realitzar una investigació sobre la figura de l’antiheroi com a personatge principal de la ficció audiovisual.

Aquesta investigació dona lloc a altra de les conclusions finals del projecte, ja que s’ha pogut comprovar que tot i que abans de *Dexter*, era complicat que personatges dolents tingueren cabuda a la ficció, són cada vegada més comuns.

Casos com el Walter White (*Breaking Bad*), o Nicholas Brody (*Homeland*), trenquen amb la norma, i gràcies a la fantàstica estructuració i la tasca de creació de personatges dels seus guionistes, són capaços de generar un atractiu de cara a l’espectador que fins aleshores era impensable.

7. BIBLIOGRAFIA

ABOTT, Stacey (2010) *The cult TV Book*. Londres: I.B. Tauris.

ALCARAZ LEÓN, Maria Jose (2011) “Contrary feelings and cognitive significance of art” *Estetika: The Central European Journal of Aesthetics*, XLVIII/IV, 1, 63–80.

ALCARAZ LEÓN, Maria Jose,(2011) “Discontinuidad de las respuestas emocionales ante la ficción y la realidad” *La Balsa de la Medusa*, Segunda época, nº 4, Madrid, 25-46.

BARTELS, Ross (2009) “The Social Construction of a Serial Killer” *Feminism Psychology* 2009; 19; 267.

BRUUN VAAGE, MARGRETHE (2010) “Fiction Film and the Varieties of Empathic Engagement” *Midwest Studies in Philosophy*, XXXIV

CASCAJOSA VIRINO, Concepción, (ed.) (2007): *La caja lista: Televisión norteamericana de culto*. Barcelona: Laertes.

CASCAJOSA VIRINO, Concepción (ed.) (2005): *Prime Time. Las mejores series de tv americanas, de C.S.I a Los Soprano*. Madrid: Calamar ediciones.

- CASCAJOSA VIRINO, Concepción (2003): Procesos de hipertextualidad en la ficción televisiva norteamericana,, Área Abierta, 5.
- CASUTO, Leonard (2009) “ Rooting for a serial killers: the strange case of Dexter” *Columbia University press blog*.
- CHOI, JINHE (2005) “Leaving It Up to the Imagination:POV Shots and Imagining from the Inside.” *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 63(1): 17–25.
- D’ARMS JUSTIN & JACOBSON, DANIEL “The Moralistic Fallacy: On the ‘Appropriateness’ of Emotions” *Philosophy and Phenomenological Research*, Vol LXI, 1, 2000, pp. 65-90.
- DEPAULO, Bella (2010), The pychology of Dexter. *Smart Pop*.
- DOUGLAS L., Howard (ed.) "Dexter: Investigating Cutting Edge Television". Londres: I.B.Tauris & Co Ltd.
- GARCÍA DE CASTRO, María. (2002) La ficción televisiva popular. Una evolución de las series de televisión en España. Barcelona: Gedisa editorial.
- GARCÍA FANLO, L. (2011). Análisis sociológico de la serie de televisión Dexter. La mirada de Telemo, 6.
- GARCÍA FANLO, LUIS, (2010) “Dexter, el oscuro pasajero”. *Umheilich Magazine*. Buenos aires, 2, 34-35.
- GOODMAN, TIM . “Killer 'Dexter' slices and dices ethics, humor”.
- GREEN, STEPHANIE, Desiring Dexter: The pangs and pleasures of serial killer body technique. *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies*, Vol. 26, No. 4, August 2012, 579–588.
- JENKINS, Henry(2008). *Convergence culture*. La cultura de la convergencia de los medios de comunicación. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica.
- KIERAN, MATHEW, “Forbidden Knowledge. The Challenge of Inmoralism”, in *Art and Morality*, Jose Luís Bermúdez and Sebastian Gardner (eds.) London & NY, Routledge, 2003, pp. 56-73.
- MARFIL CARMONA, Rafael (2011): Deconstruyendo a Dexter. Microanálisis y reinterpretación de una serie televisiva en la Web. *Fotocinema, revista cinematográfica de cine y fotografía*, 2. pp. 36-55.
- LINDSAY, Jeff (2004) *El oscuro pasajero*. Barcelona: Umbriel editores.
- LINDSAY, Jeff (2005) *Querido Dexter*. Barcelona: Umbriel editores.

- MARTÍNEZ, A. N. G. (2009). El espejo roto: la metaficción en las series anglosajonas. *Revista Latina de Comunicación Social*, 12(64), 654-667.
- MENÉNDEZ MENÉNDEZ, M. I (2012) Jekyll & Hyde en la ficción seriada norteamericana: el caso de Dexter. *Revista Faro*, 15.
- NICHOLS, Shaun (2004) "Imagining and Believing: The Promise of a Single Code" *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*.
- PLANTINGA, CARL (1999) "Film, Emotion, and Genre." *Passionate Views: Film, Cognition, and Emotion* , Baltimore, MD: The Johns Hopkins, University Press, 21–47.
- SILVERSTONE, Roger (1996). Televisión y vida cotidiana. Buenos Aires: Amorrortu editores.
- TRAPERO LLOBERA, Patricia (ed.) (2010) Dexter. Ética y estética de un asesino en serie. Barcelona: Laertes.

7.1 Filmografía

- AMERICAN PSYCHO (Mary Harron, 2000).
- BREAKING BAD (AMC, 2008 -actualitat).
- DEXTER (Showtime, 2006 – actualitat).
- HANNIBAL(NBC, 2013 -actualitat).
- HANNIBAL (Ridley Scott, 2001) .
- HANNIBAL RISSING (Peter Weber, 2007).
- HOMELAND (Showtime, 2011-actualitat).
- MONSTER (Patty Jenkins, 2003).
- SE7EN (David Fincher, 1995).
- THE SILENCE OF THE LAMBS (Jonathan Demme, 1991)